

Designing a Horse Tourism Development Model in Khuzestan Province Based on Grounded Data Theory

Maryam Khajavi^{*1}, Seyedeh Nahid Shetab Bushehri², Mohammad Sajjadian³, Hamidreza Ghezlesaflo⁴

1. PhD Student, Department of Physical Education, Shoushtar Branch, Islamic Azad University, Shoushtar, Iran.

2. Associate Professor, Department of Motor Behavior and Sport Psychology, Faculty of Sport Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Physical Education, Shoushtar Branch, Islamic Azad University, Shoushtar, Iran.

4. Associate Professor, Department of Physical Education, Gonbad Kavous University, Golestan, Iran.

Received Date: 05 February 2025 Accepted Date: 09 April 2025

Abstract

Background and Objective: The present study aimed to design a model for the development of horse tourism in Khuzestan province based on databased theory. This study was conducted using a qualitative method by conducting semi-structured interviews with 15 professors and specialists in sports and youth departments who were selected using a purposive sampling method.

Methodology: The method of collecting information was through the study of previous research and conducting semi-structured interviews. To examine the face and content validity, the research findings were presented to the participants and they studied the text of the theory and then their opinions were applied. The method used to examine reliability was the intra-subject agreement method. The average intra-subject agreement was reported to be 0.83.

Results and findings: Based on a comprehensive analysis of interviews, the development of horse tourism in Khuzestan province is influenced by causal factors (human resources, economy, management), contextual conditions (infrastructure, security, environmental attractions), effective strategies (planning, participation, monitoring), and intervening factors (environment, technology, education). The successful development of this industry will lead to positive outcomes such as economic growth, social advancement, entrepreneurship, and cultural enrichment. Therefore, it is suggested that in order to develop horse tourism, considering the identified factors, focusing on improving infrastructure, strengthening management and strategic planning, and paying attention to intervening factors (environment, technology, education), the ground should be prepared for the active participation of stakeholders and benefiting from positive economic, social, and cultural outcomes.

Keywords: Tourism, Horse Tourism, Horse Racing, Grounded Data Theory, Khuzestan Province.

---

* **Correspong Author Email:** nahid.shetab@yahoo.com

Cite this article: Khajavi, M. , Shetab Bushehri, S. N. , Sajjadian, M. and Ghazlesaflo, H. (2025). Designing a Horse Tourism Development Model in Khuzestan Province Based on Grounded Data Theory. Journal of Sustainable Urban & Regional Development Studies (JSURDS), 6(3), 266-290.

شاپا: ۰۷۶۴-۲۷۸۳

دوره ۶، شماره ۳، شماره پیاپی ۲۱، پاییز ۱۴۰۴

Journal Homepage <https://www.srds.ir/>
https://www.srds.ir/article_218576.html?lang=fa

طراحی مدل توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان براساس نظریه داده بنیاد

مریم خواجوی^۱، سیده ناهید شتاب بوشهری^{۲*}، محمد سجادیان^۳، حمیدرضا قزلسفلو^۴

- ۱- دانشجوی دکتری گروه تربیت بدنی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران
- ۲- دانشیار گروه رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
- ۳- استادیار گروه تربیت بدنی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران
- ۴- دانشیار گروه تربیت بدنی دانشگاه گنبد کاووس، گلستان، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۲۰

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف طراحی مدل توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان براساس نظریه داده بنیاد انجام شد. این پژوهش با استفاده از روش کیفی با اجرای مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با ۱۵ نفر از اساتید و متخصصان در ادارات ورزش و جوانان که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند، انجام گردید.

روش‌شناسی: روش جمع‌آوری اطلاعات از طریق مطالعه پژوهش‌های پیشین و اجرای مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود. برای بررسی روایی صوری و محتوایی، یافته‌های پژوهش به مشارکت کنندگان ارائه شد و آن‌ها متن نظریه را مطالعه کردند و سپس، نظرهای آن‌ها اعمال شد. روش استفاده شده برای بررسی پایایی، روش توافق درون موضوعی بود. میانگین میزان توافق درون موضوعی ۰/۸۳ گزارش شد.

نتایج و یافته‌ها: بر اساس تحلیل جامع مصاحبه‌ها، توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان تحت تأثیر عوامل علی (منابع انسانی، اقتصاد، مدیریت)، شرایط زمینه‌ای (زیرساخت‌ها، امنیت، جذابیت‌های محیطی)، راهبردهای مؤثر (برنامه‌ریزی، مشارکت، نظارت) و عوامل مداخله‌گر (زیست محیطی، فناوری، آموزش) قرار دارد. توسعه موفق این صنعت، پیامدهای مثبتی همچون رشد اقتصادی، ارتقای اجتماعی، کارآفرینی و غنای فرهنگی را به دنبال خواهد داشت. بنابراین، پیشنهاد می‌شود به منظور توسعه گردشگری اسب، با توجه به عوامل شناسایی شده، با تمرکز بر بهبود زیرساخت‌ها، تقویت مدیریت و برنامه‌ریزی استراتژیک، و توجه به عوامل مداخله‌گر (زیست محیطی، فناوری، آموزش)، زمینه را برای مشارکت فعال ذی‌نفعان و بهره‌مندی از پیامدهای مثبت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فراهم گردد.

کلیدواژه‌ها: گردشگری، گردشگری اسب، اسب‌دوانی، نظریه داده بنیاد، استان خوزستان.

* نویسنده مسئول: nahid.shetab@yahoo.com

ارجاع به این مقاله: خواجوی، مریم، شتاب بوشهری، سیده ناهید، سجادیان، محمد و قزلسفلو، حمیدرضا. (۱۴۰۴). طراحی مدل توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان براساس نظریه داده بنیاد. فصلنامه مطالعات توسعه پایدار شهری و منطقه‌ای، ۶(۳)، ۲۶۶-۲۹۰.

مقدمه و بیان مسأله

گردشگری، صنعتی است که به سرعت در حال گسترش است و در مقیاس جهانی، به یکی از بزرگترین بخش‌های اقتصادی تبدیل شده است. این صنعت نه تنها به عنوان یک منبع درآمد قابل توجه برای کشورها شناخته می‌شود، بلکه نقش مهمی در ایجاد فرصت‌های شغلی، تحریک رشد اقتصادی و توسعه زیرساخت‌ها دارد. بسیاری از کشورها به گردشگری به عنوان یک محرک کلیدی برای پیشرفت صنعتی و ساختاری خود نگاه می‌کنند (Marvi, 2023: 28). یکی از مهم‌ترین شاخه‌های گردشگری در این میان گردشگری ورزشی است که از دو بخش گردشگری به عنوان بزرگ‌ترین صنعت خدماتی جهان و ورزش به عنوان یکی از صنایع بزرگ و با اهمیت در دنیای کنونی شکل گرفته و افراد بسیاری در سرتاسر جهان در آن اشتغال دارند (زکی نژاد، ۱۴۰۰: ۱). در واقع ورزش به عنوان یک صنعت بزرگ در دنیا و به دلیل پیوند آن با فرهنگ، اقتصاد و سیاست ابتدا از تغییرات اجتماعی متأثر می‌گردد و اینکه خود نیز به یکی از عوامل اثر گذار تبدیل شده است و تعیین کننده بسیاری از عوامل دیگر است (Marko et al, 2018: 759). بنابراین در سال‌های اخیر برگزاری مسابقات ورزشی بزرگ، گردشگران زیادی را به کشورهای میزبان جذب کرده است. این کشورها با برگزاری این مسابقات و ایجاد فرصت‌های شغلی، گردشگران را منبعی مهم برای بهبود اوضاع اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی خود می‌دانند (یانپی و همکاران، ۱۳۹۹: ۴۵۸). به همین منظور به دلیل جذابیت ورزش، گردشگری ورزشی ارزش افزوده‌ای در مقاصد گردشگری است. اگر گردشگری ورزشی مطابق تعریف اصلی خود و با تأکید بر طبقه‌بندی مربوط به رویداد، نوع مشارکت فیزیکی، میزان مشارکت ورزشی گسترش یابد، می‌تواند روابط متقابل بین جامعه میزبان و هویت ورزشی و محصولات گردشگری آن را بیشتر ارتقا دهد (Herbold et al, 2020: 1).

در واقع ورزش به عنوان یکی از منابع بزرگ در دنیای کنونی مطرح است و گردشگری ورزشی یکی از مهمترین بخش‌های توسعه یافته صنعت گردشگری محسوب می‌شود (کریمی و همکاران، ۱۴۰۳: ۶۰). با توجه به اهمیت و اعتبار دو مقوله گردشگری و ورزش مدیران و مسئولان این دو بخش برای رسیدن به اهداف خود (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی) به گردشگری ورزشی متوسل شدند و این صنعت را به عنوان بعدی در نظر گرفتند که می‌توان از طریق آن علاوه بر ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی به پیشرفت کشور نیز کمک کرد (بهاران و همکاران، ۱۴۰۰: ۲۵۸).

همان‌طور که گفته شد گردشگری ورزشی، یکی از بزرگترین انواع گردشگری است که با سرعت قابل توجهی در حال رشد است و توانسته توجه زیادی را به رشد اقتصادی، اجتماعی و محیطی و مزایای آن جلب کند. به طور گسترده این‌طور تصور می‌شود که رویدادهای اصلی ورزشی به رشد اقتصادی، آمدود گردشگران به یک منطقه کمک بسزایی می‌کنند و بخش مهمی از آمیخته بازاریابی در مقاصد گردشگری هستند (غفاری و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۲۴). یکی از انواع گردشگری که در حوزه گردشگری ورزشی می‌باشد، گردشگری اسب‌سواری است (Tolls & Carr, 2021: 1258). ورزش اسب سواری به عنوان یک ورزش، با پیوند عمیق فرهنگی و تفریحی، ظرفیتی ویژه برای جذب گردشگران دارد. اسب، نماد هویت و فرهنگ، در کنار مسابقات اسبدوانی که در طبیعت برگزار می‌شوند، تجربه‌ای منحصر به فرد از گردشگری و تفریح را ارائه می‌دهد. این ورزش، علاوه بر جذابیت‌های فرهنگی، فرصتی برای طبیعت‌گردی و لذت بردن از فضای باز را فراهم می‌کند و به همین دلیل، به عنوان یک عامل مهم در جذب گردشگران شناخته می‌شود (Hammer et al, 2017: 149).

به این ترتیب گردشگری اسب یکی از انواع گردشگری‌های نوین است که به‌ویژه در کشورهایی با مناظر طبیعی و فرهنگی خاص رشد چشمگیری داشته است. این نوع گردشگری، که شامل فعالیت‌هایی همچون سوارکاری، مسابقات اسب‌سواری و تورهای اسب‌سواری در مناطق طبیعی می‌شود، به دلیل جذابیت‌های ورزشی و گردشگری‌اش، توجه زیادی را به خود جلب کرده است (بهرامی و همکاران، ۱۳۹۹). گردشگری اسب، علاوه بر جذب گردشگران، به عنوان یک صنعت می‌تواند فرصت‌های اقتصادی زیادی برای مناطق روستایی و کم‌توسعه ایجاد کند، چرا که بسیاری از این مناطق به دلیل دسترسی به فضاهای طبیعی مناسب و جمعیت کمتری که دارند، قادر به توسعه فعالیت‌های اسب‌سواری و توریسم مرتبط با آن هستند (Williams & Parker, 2019). در واقع گردشگری با اسب جزء مهم صنعت گردشگری است که مورد غفلت نسبی محققان قرار گرفته است (Tolls & Carr, 2021: 1257). و با چالش‌هایی همراه است

که باید به آن‌ها توجه ویژه شود. یکی از مشکلات اصلی، کمبود زیرساخت‌ها و امکانات مناسب برای برگزاری مسابقات و تورهای اسب‌سواری است. همچنین، موانع اجتماعی و اقتصادی و عدم آگاهی کافی از پتانسیل‌های این صنعت در برخی مناطق، مانع رشد این بخش از گردشگری می‌شود (Richards & Wilson, 2021). بنابراین، پژوهش‌های بیشتری برای شناسایی و رفع این مشکلات ضروری است. این فعالیت‌ها و سایر فعالیت‌های فرهنگی مرتبط با اسب اگر به‌طور سیستماتیک سازماندهی و توسعه یابند، می‌توانند به راحتی توجه گردشگران را به خود جلب کنند. در همین راستا محدوده مورد مطالعه در پژوهش حاضر گردشگری اسب در استان خوزستان است.

استان خوزستان، گنجینه‌ای نهفته در عرصه گردشگری اسب، با ظرفیت‌های بی‌بدیل خود، در انتظار شکوفایی است. نژادهای اصیل اسب، مناظر طبیعی مسحورکننده و فرهنگی غنی آمیخته با اسب‌سواری، این دیار را به مقصدی ممتاز برای توسعه گردشگری اسب بدل ساخته است. با این حال، این پتانسیل عظیم، هنوز به فعلیت کامل نرسیده و نیازمند برنامه‌ریزی و اقداماتی هدفمند است. در این راستا، انجام پژوهشی جامع و مبتنی بر نظریه داده بنیاد، با هدف طراحی مدل توسعه گردشگری اسب در خوزستان، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. این پژوهش، با شناسایی دقیق موانع و چالش‌های موجود، ارائه راهکارهای علمی و عملی، و تدوین برنامه‌های مدون، می‌تواند به توسعه پایدار این صنعت در استان یاری رساند. همچنین، این پژوهش، زمینه را برای برندسازی و خلق هویتی منحصر به فرد برای گردشگری اسب در خوزستان فراهم می‌آورد و از مزایای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی این نوع گردشگری برای استان بهره‌مند می‌سازد. با توجه به محدودیت مطالعات انجام شده در این حوزه در کشور و حجم بالای اطلاعات ناشناخته، رویکرد کیفی در جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها، انتخابی هوشمندانه و کارآمد است. این پژوهش، با تمرکز بر طراحی مدل توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان بر اساس نظریه داده بنیاد، گامی مهم در راستای توسعه این صنعت در استان برمی‌دارد و به مسئولان، فعالان و پژوهشگران در شناخت و تصمیم‌گیری بهتر در حوزه ورزش‌های اسبدوانی یا سوارکاری کمک می‌کند.

مبانی نظری

ادبیات پژوهش در حوزه گردشگری اسب، با کاوش عمیق در تحقیقات گذشته، نقشی محوری در ارتقای دانش و بینش در این زمینه ایفا می‌کند. این بخش، با ارائه تعاریف دقیق و جامع از گردشگری اسب، تبیین مزایای چندوجهی، شناسایی عوامل موثر بر توسعه آن و تدوین چارچوب‌های نظری مستحکم، به دنبال کشف زمینه‌های نوظهور، رفع خلأهای موجود و ارائه راهکارهای عملی برای توسعه پایدار این شاخه از گردشگری است. هدف غایی این ادبیات پژوهشی، ایجاد بستری علمی و کاربردی برای رشد و شکوفایی گردشگری اسب به عنوان یک صنعت پویا و پایدار است.

گردشگری ورزش

امروزه گردشگری ورزشی فراتر از یک صنعت، به پدیده‌ای اجتماعی-اقتصادی در سطح دنیا بدل شده است. این صنعت سفید بیش از هر زمان دیگری جایگاه خود را به عنوان یک پدیده‌ی چندبعدی در میان جوامع بشری باز نموده است و تعداد زیادی از کشورها، با سرمایه‌گذاری بسیار زیاد، فواید و اثرات این صنعت را به نحو بسیار مطلوبی ادراک کرده‌اند و به عنوان منبعی پراهمیت جهت بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، افزایش درآمد، اشتغال، توسعه زیرساخت‌ها، افزایش شهرت و برندسازی مقصد خود تبدیل کرده‌اند (عبداللهی و همکاران، ۱۴۰۳: ۲۸). اهمیت گردشگری ورزشی تا حدی است که کمیته بین‌المللی المپیک و سازمان جهانی گردشگری کنفرانس‌های بین‌المللی برگزار کنند تا مسائل مربوط به گردشگری ورزشی را در طی المپیک بررسی کنند و به تفاهم مشترکی بین دو سازمان برسند. حتی در برخی کشورهای جهان فعالیت‌های گردشگری و ورزشی توسط یک وزارتخانه خاص به نام گردشگری ورزشی برنامه ریزی و اجرا می‌شود (احمدی و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۲۱). در واقع گردشگری ورزشی تجربه سفر برای شرکت یا مشاهده فعالیت‌های مرتبط با ورزش است، که به عنوان یک بازار مهم تلقی می‌شود. مسافر مبتنی بر ورزش طی دو دهه گذشته رشد چشم‌گیری داشته است و اما اخیراً در کانون توجه تحقیقات دانشگاهی قرار گرفته است (Mane & Gajmal, 2019: 6).

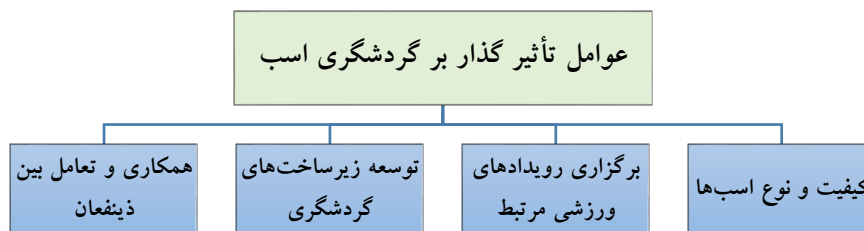
گردشگری اسب

گردشگری اسب به عنوان یک شکل خاص از گردشگری ورزشی، در صورتی می‌تواند به یک فعالیت اقتصادی پایدار تبدیل شود که با توجه به ویژگی‌های محیطی منطقه با استفاده از ظرفیت‌ها و منابع محلی، فرهنگی، مهمان‌نوازی و سایر ظرفیت‌ها از تمام ظرفیت‌های بالقوه خود استفاده کند (Baban et al, 2024:108). در واقع گردشگری اسب‌سواری به هر نوع فعالیت اسب‌سواری که توسط فرد خارج از محیط معمول اقامتش انجام شود و برای بیش از ۲۴ ساعت و کمتر از یک ماه ادامه یابد، اشاره می‌کند. این سبک از گردشگری اگرچه در سال‌های اخیر رشد خوبی پیدا کرده است، اما تحقیقات در این زمینه به تازگی در حال شکل‌گیری است و بیش از آنکه به اهداف و رضایت گردشگر از سفر تمرکز کند، بر اثرات زیستمحیطی گردشگری اسب‌سواری توجه کرده است (Tolls & Carr, 2020:134). که در تحلیل‌های ساختار متقابل گردشگری و میراث ثبت و بررسی می‌گردد (Pickel-Chevalier, 2021:118). بنا بر تعریفی دیگری از گردشگری اسب می‌توان گفت گردشگری اسب، به مجموعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که با محوریت اسب و در تعامل با طبیعت و فرهنگ‌های مختلف انجام می‌شوند. این نوع گردشگری می‌تواند شامل سوارکاری در مسیرهای طبیعی، شرکت در مسابقات اسب‌دوانی، بازدید از مراکز پرورش اسب و آشنایی با فرهنگ‌های مرتبط با اسب‌داری باشد (Tolls & Carr, 2021). گردشگری اسب شامل استفاده از تمام منابع اسب، صرف نظر از نژاد استخدام اسب، اسب سواری، رویدادهای اسب سواری، مسابقات، رویدادهای ورزشی، نمایشگاه‌ها و نمایش‌ها، رژه‌ها، بازی‌های متحرک، پیاده روی سازمان یافته یک روزه یا چند روزه، پانوراما و میدانی است. سوارکاری و بسیاری از فعالیت‌های دیگر که به صورت خلاقانه برای گروه‌های هدف بازدیدکنندگان یا گردشگران طراحی شده‌اند (Jakovinac et al, 2013). و تمام فعالیت‌های سوارکاری که توسط گردشگران خارج از محل زندگی معمولی آن‌ها انجام می‌شود، مانند دوره‌های آموزشی، دوره‌های بهبود و سایر جنبه‌ها یا انواع مختلفی از تعطیلات که عمدتاً حول محور اسب می‌چرخند (خواجوی و همکاران، ۱۴۰۳: ۴۸).

عوامل تأثیر گذار و مزایای گردشگری اسب:

گردشگری اسب به‌عنوان یکی از شاخه‌های مهم گردشگری ورزشی، تحت تأثیر عوامل گوناگونی قرار دارد که می‌توانند به توسعه یا محدودیت آن منجر شوند. برخی از این عوامل عبارت‌اند از:

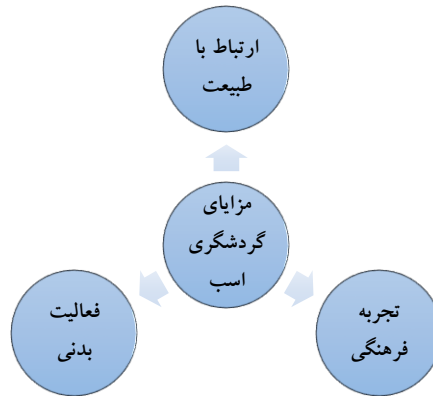
۱. کیفیت و نوع اسب‌ها: وجود اسب‌های آرام و باکیفیت، همراه با کادر حرفه‌ای و ماهر در آموزش سوارکاری، می‌تواند تأثیر بسزایی در جذب گردشگران و افزایش رضایت آن‌ها داشته باشد (Júlia et al, 2025:3).
۲. برگزاری رویدادهای ورزشی مرتبط: میزبانی مسابقات اسب‌دوانی و سایر رویدادهای مرتبط می‌تواند به توسعه زیرساخت‌ها، ایجاد تجهیزات جدید و جذب گردشگران بیشتر منجر شود (Rossini et al, 2025:648).
۳. توسعه زیرساخت‌های گردشگری: وجود امکانات تفریحی و ورزشی مناسب، تأسیسات اقامتی و خدمات رفاهی در مجموعه‌های اسب‌دوانی، می‌تواند به بهبود تجربه گردشگران و افزایش مدت اقامت آن‌ها کمک کند (Baban et al, 2024:108).
۴. همکاری و تعامل بین ذینفعان: توسعه گردشگری اسب مستلزم شکل‌گیری ارتباط و تعامل سازنده بین گردشگران، شرکت‌ها و سازمان‌های مرتبط با توسعه گردشگری اسب و مقاصد توسعه و ترویج محصولات مرتبط با اسب هستند، می‌باشد (Fernandez Gallardo et al, 2024).

شکل (۱). عوامل تأثیر گذار بر گردشگری اسب

منبع: (Fernandez Gallardo et al, 2024. Rossini et al, 2025. Júlia et al, 2025).

- با توجه به این عوامل، برنامه‌ریزی جامع و هماهنگ می‌تواند به توسعه پایدار گردشگری اسب و بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌های موجود منجر شود. در ادامه به برخی از مزایای گردشگری اسب پرداخته شده اند که عبارتند از:
- ❖ ارتباط با طبیعت: سوارکاری در محیط‌های طبیعی به تقویت ارتباط انسان با طبیعت و کاهش استرس کمک می‌کند.
  - ❖ تجربه فرهنگی: آشنایی با فرهنگ‌ها و سنت‌های مرتبط با اسب‌داری در مناطق مختلف، تجربه‌ای غنی و متنوع را برای گردشگران فراهم می‌آورد.
  - ❖ فعالیت بدنی: سوارکاری به‌عنوان یک فعالیت بدنی، به بهبود سلامت جسمانی و روحانی افراد کمک می‌کند (Rezapouraghdam et al,2025:474)

شکل (۲). مزایای گردشگری اسب

منبع: (Rezapouraghdam et al,2025:474)

نظریه‌های مرتبط با گردشگری اسب

گردشگری اسب به‌عنوان یک حوزه تخصصی در صنعت گردشگری، تحت تأثیر نظریه‌های متعددی قرار دارد که به تحلیل و تبیین ابعاد مختلف این پدیده می‌پردازند. در ادامه، به برخی از این نظریه‌ها و مفاهیم مرتبط با گردشگری اسب پرداخته شده است:

نظریه تبادل اجتماعی در گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری

نظریه تبادل اجتماعی به تعاملات متقابل بین افراد و جوامع اشاره دارد که بر اساس منافع و هزینه‌های درک‌شده از این تعاملات شکل می‌گیرد. در زمینه گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری، این نظریه توضیح می‌دهد که نگرش ساکنان محلی نسبت به گردشگری و حمایت آن‌ها از توسعه گردشگری تحت تأثیر ارزیابی‌های آن‌ها از منافع و هزینه‌های مرتبط با گردشگری است. به عبارت دیگر، اگر ساکنان محلی منافع بیشتری نسبت به هزینه‌ها درک کنند، احتمال حمایت آن‌ها از توسعه گردشگری بیشتر خواهد بود (عباسی و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۰).

نظریه گردشگری خلاق و برنامه‌ریزی مشارکتی

گردشگری خلاق به‌عنوان نسل سوم گردشگری پس از گردشگری انبوه و فرهنگی، بر ایجاد تجربیات منحصر به فرد و مشارکتی تأکید دارد. در این رویکرد، برنامه‌ریزی گردشگری با مشارکت ذینفعان مختلف انجام می‌شود تا اطمینان حاصل شود که توسعه گردشگری به نفع جامعه محلی و حفظ فرهنگ و محیط زیست است (پورجهان و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۱۴).

نظریه توسعه پایدار در گردشگری اسب

توسعه پایدار در گردشگری اسب به استفاده بهینه از منابع طبیعی و فرهنگی بدون آسیب رساندن به آن‌ها اشاره دارد. این رویکرد بر لزوم حفظ محیط زیست، ترویج فرهنگ محلی و ایجاد فرصت‌های اقتصادی برای جوامع محلی تأکید دارد. در گردشگری اسب، این مفهوم می‌تواند به توسعه پایدار جوامع روستایی و حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی مرتبط با اسب‌سواری کمک کند (Trailović & Trailović, 2022).

پیشینه پژوهش

با وجود پتانسیل‌های قابل توجه گردشگری اسب و سوارکاری، مطالعات و تحقیقات انجام شده در این حوزه، چه در سطح داخلی و چه در سطح بین‌المللی، در مقایسه با سایر زمینه‌های گردشگری، محدود و اندک است. با این حال، تلاش‌هایی برای شناخت و بررسی این حوزه صورت گرفته که در ادامه به برخی از این تلاش‌ها اشاره می‌شود:

خواجه‌ای و همکاران (۱۴۰۳) در مقاله خود به مدلسازی موانع توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که همه شاخص‌ها جز متغیرهای پیوندی هست که از قدرت نفوذ و وابستگی بالایی برخوردارند و شاخص‌های عدم وجود کلینیک‌های دامپزشکی در مکان برگزاری مسابقات و عدم وجود بازار معتبر منطقه‌ای و کشورهای همسایه برای مبادله نژادهای اسب اصیل از قدرت نفوذ ضعیف، ولی وابستگی ضعیفی برخوردار است و کمترین تأثیر را از عوامل کلیدی و پیوندی می‌پذیرد.

خواجه‌ای و همکاران (۱۴۰۲) در مقاله خود به شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که شاخص مدیریتی (۰/۶۹۷) بیشترین تأثیر و شاخص زیرساختی (۰/۶۴۱) کمترین تأثیر را در گردشگری اسب در استان خوزستان داشته‌اند. در نهایت نتایج حاکی از آن است که مدل مارکوس در برابر تغییرات احتمالی در اهمیت معیارهای تصمیم‌گیری حساس بوده و پایداری روش در انتخاب مهمترین شاخص‌های توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان نشان داده شده است.

چوری و همکاران (۱۴۰۲) در مقاله خود به آینده‌نگاری در حوزه صنعت اسب و ورزش سوارکاری با رویکرد سناریونویسی پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که با توجه به ۱۶ کلان‌روندهای تحقیق پنج عامل (توسعه گردشگری اسب، میزان پوشش رسانه‌ای، رشد تولید ناخالص داخلی، تسهیل در روند اجرای قوانین و ورود بخش خصوصی) عوامل کلیدی تأثیرگذار و تأثیرپذیر (دووجهی) هستند. در نهایت سه سناریو قوی اسب ایرانی در بستر تاریخ، پرش اسب و اسب‌های دوخون در ده سال آینده صنعت اسب و سوارکاری مشخص شد. و در نهایت می‌توان گفت که ورزش سوارکاری تحت تأثیر برنامه‌ریزی راهبردی، شناخت عدم قطعیت، آینده‌نگری مناسب در حوزه صنعت اسب و سوارکاری است. از این رو مدیریت واحد و یکپارچه بین سازمان‌هایی همچون وزارت ورزش و جوانان، وزارت جهاد کشاورزی و فدراسیون سوارکاری ضروری به نظر می‌رسد.

غفاری و همکاران (۱۴۰۲) در مقاله خود به توسعه مدل سنجش عوامل کشش و رانش در گردشگری اسب‌سواری در شهرستان گنبدکاووس پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که عوامل رانشی شامل فرار از آلودگی و ترافیک، رهایی و گریز از فشارهای زندگی و روانی و کسب آرامش و کاهش استرس، آشنایی با افراد جدید، لذت بردن از جاذبه‌های گوناگون و کسب اطلاعات، تجربه زندگی جدید، اشتراک گذاشتن تجربیات، به دست آوردن شور، نشاط و هیجان، تمرین ورزش، طرفداری یا شرکت در مسابقه، جفت‌یابی اسب، جایگاه مذهبی، افزایش آگاهی از دستورالعمل‌ها و آشنایی با ورزش و همچنین عوامل کششی شامل امنیت مقاصد، پتانسیل‌ها و امکانات موجود در مقصد، آب‌وهوای مناسب، مطلوبیت زیاد خدمات ارائه‌شده، خدمات بهداشتی، مهمان‌نوازی، رویدادهای اسب، زیرساخت‌ها و امکانات سوارکاری، حمایت قانونی از اسب‌سواری، جاذبه‌های گردشگری با اسب، مسابقات سطح بالا اسب‌دوانی، خدمات درمانی ویژه اسب، برگزاری تورهای آموزش حوزه اسب، تجهیزات و خدمات مالی ورزش سوارکاری و معماری مجموعه سوارکاری تأثیر مثبت و معناداری بر گردشگری اسب‌سواری دارد.

یانبی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیق خود به بررسی اثرات مسابقات اسب سواری بر توسعه گردشگری مطالعه موردی: استان گلستان پرداختند. نتایج نشان داد که میانگین رتبه‌ای برنامه‌ریزی استراتژیک توسعه گردشگری ورزش اسب دوانی، امکانات تفریحی و ورزشی برای حفظ گردشگران، فرصت‌های شغلی مختلف، زنده نگه داشتن سنت‌های دیرینه و ملی، همکاری بین ذینفعان داخلی و خارجی گردشگری و محافظت از منابع طبیعی، در جذب گردشگران و توسعه اسب دوانی تاثیر به سزایی دارد.

موکه^۱ (۲۰۲۴) در مقاله خود به توسعه تأثیرات و پایداری گردشگری سوارکاری پرداخته‌اند نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که گردشگری سوارکاری اساساً مسئولیت زیست‌محیطی، سرزندگی اجتماعی-اقتصادی و هماهنگی جمعی را از طریق پایداری و تأثیرات در هم تنیده‌اش با هم پیوند می‌دهد. تجارت گردشگری سوارکاری ممکن است به سمت آینده‌ای پایدارتر و فراگیرتر حرکت کند که در آن جذابیت این ورزش با حفظ محیط زیست و رفاه مردم محلی با شناخت موانع و سرمایه‌گذاری بر بخش‌های مثبت این صنعت همراه باشد.

باروس و همکاران^۲ (۲۰۲۴) در مقاله خود به توسعه تأثیرات و پایداری گردشگری سوارکاری پرداخته‌اند نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که گردشگر سوارکاری دلایل متعددی دارد که او را به انجام فعالیت‌های سوارکاری در پرتغال سوق می‌دهد، از جمله نژاد اسب‌ها، کیفیت و شهرت خدمات، کیفیت امکانات، کارکنان و مربیان، نزدیکی به اسب‌ها، طعم غذا و لذت از طبیعت و لذت بردن از منظره. توریست سوارکاری در پرتغال با انگیزه تجربیاتی که طبیعت را در فعالیت‌های سوارکاری در آغوش می‌گیرد، از مشارکت در اشکال جدید گردشگری در همان زمان لذت می‌برد، که نشان می‌دهد گردشگری سوارکاری به طور فزاینده‌ای به تجربه‌ای تبدیل می‌شود که با چندین نوع گردشگری درگیر می‌شود.

کیبان و کوکا^۳ (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان گردشگری سوارکاری انجام داده‌اند. براساس نتایج آن‌ها گردشگری سوارکاری ضمن داشتن اوقات فراغت دلپذیر و آموزنده و کسب دانش، اطلاعات و حتی مهارت‌های جدید، شرایطی را برای بازیابی ظرفیت کاری ایجاد می‌کند. در این زمینه اثرات مفید گردشگری سوارکاری باید تصمیم‌گیران این حوزه را وادار به ایجاد تصویر یا برند قوی برای این شکل از گردشگری کند، زیرا برای جذب گردشگر از داخل و خارج از کشور به پیامی قانع‌کننده نیاز است.

تولز و کار^۴ (۲۰۲۱) در مقاله خود به نقش طبیعت در مسیر گردشگری اسب سواری پرداخته‌اند. نتایج این مطالعه بر اهمیت طبیعت در انتظارات گردشگران اسب سواری تاکید می‌کند. فراتر از این، نتایج نشان دهنده اهمیت مفاهیم طبیعت بکر، زیبا و متفاوت در انتظارات گردشگران است. نتایج همچنین نقش محوری طبیعت را در انتظارات گردشگران نشان می‌دهد که بر مفاهیم رمانتیسیم، نوستالژی، آرامش و گریز متمرکز است. نتایج این مطالعه پیامدهایی برای درک دانشگاهی و صنعت گردشگری از انتظارات گردشگران مرتبط با طبیعت دارد. آنها همچنین سوالاتی را در مورد اینکه چگونه ممکن است نماهای طبیعت بسته به نوع حمل و نقلی که گردشگران هنگام تجربه آن استفاده می‌کنند، متفاوت باشد، مطرح می‌کنند.

در مطالعه‌ای که کبده^۵ (۲۰۲۰) در مورد منطقه آوی اتیوپی انجام داد، مشخص شد که اسب‌ها و سوارکاری در این منطقه نقش محوری در فرهنگ، اجتماع و اقتصاد دارند. جاذبه‌های گردشگری پتانسیل‌داری نیز وجود دارد که می‌تواند با تمرکز بر این فرهنگ غنی توسعه یابند. این جاذبه‌ها شامل آیین‌های سوارکاری در جشن‌های مذهبی و فستیوال‌های سالانه سوارکاران است که شامل بازی چوگان، مسابقات سرعت و حرکات نمایشی می‌شوند. با این حال، موانعی مانند کمبود زمین و علوفه، دانش محدود در پرورش و مدیریت اسب، و فقدان زیرساخت‌ها، مانع از شکوفایی کامل این پتانسیل‌ها می‌شوند. برای بهره‌برداری از این ظرفیت، باید به دنبال رفع این موانع بود و با توسعه گردشگری اسب، به اقتصاد محلی و ملی کمک کرد.

۱. Mueke

۲. Barros et al

۳. Cioban & Coca

۴. Barros et al

۵. Kebede

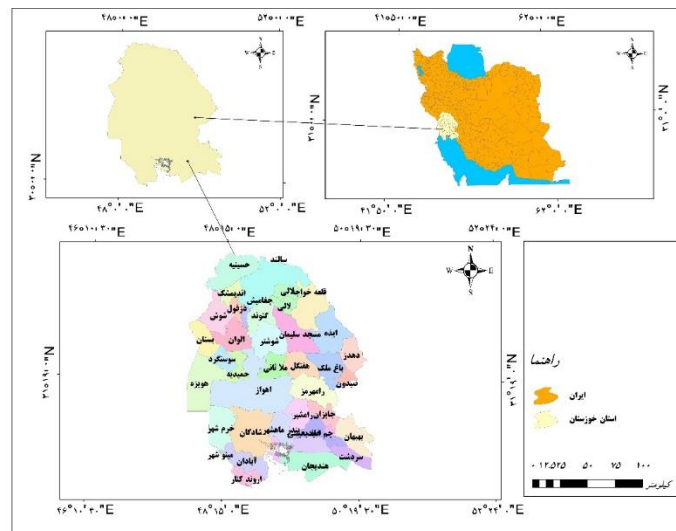
سیگوردوتیر و اشتاین‌تورسون^۱ (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان توسعه ریزخوشه‌ها در گردشگری: گردشگری سوارکاری در شمال غربی ایسلند را انجام داده‌اند. نتایج آن‌ها گردشگری سوارکاری در پارک‌های ملی و مناطق حفاظت شده در ایسلند نشان داد که آموزش، انتقال دانش و گسترش دانش از فعالیت‌های مهم برای عملیات منظم و نوآوری درون خوشه‌های خرد است. علاوه بر این، توسعه خوشه محیط کسب و کار را برای مشاغل سوارکاری و رقابت شمال غرب تقویت می‌کند و می‌توان از بازارهای جدید و فرصت‌های رشد بهره برداری کرد و همکاری با صنایع پشتیبان و مرتبط را بیشتر تشدید کرد. چنین پیشرفت مثبتی منجر به سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و فعالیت‌های نوآورانه از جمله ایجاد مشاغل جدید در منطقه و رشد توسعه روستایی محلی می‌شود.

با توجه به پژوهش‌های مرور شده، پژوهش حاضر با تمرکز بر بررسی جامع تمام شاخص‌های گردشگری اسب از دیدگاه کارشناسان و با رویکرد گرند تئوری، از تحقیقات پیشین متمایز می‌گردد؛ در حالی که پژوهش‌های خواجهی و همکاران (۱۴۰۳ و ۱۴۰۲) به ترتیب به مدل‌سازی موانع و شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان پرداخته‌اند، پژوهش چوری و همکاران (۱۴۰۲) به آینده‌نگاری این صنعت با رویکرد سناریونویسی، پژوهش غفاری و همکاران (۱۴۰۲) به توسعه مدل سنجش عوامل کشتش و رانش در گنبد کاووس، پژوهش یانچی و همکاران (۱۳۹۹) به بررسی اثرات مسابقات اسب‌سواری بر توسعه گردشگری در استان گلستان، و پژوهش موکه (۲۰۲۴) به بررسی تأثیرات و پایداری گردشگری سوارکاری پرداخته‌اند. همچنین، تحقیقات باروس و همکاران (۲۰۲۴) بر انگیزه‌های گردشگران، کییان و کوکا (۲۰۲۱) بر اثرات مفید و برندسازی، تولز و کار (۲۰۲۱) بر نقش طبیعت، کبده (۲۰۲۰) بر نقش فرهنگی-اقتصادی در یک منطقه خاص و سیگوردوتیر و اشتاین‌تورسون (۲۰۱۸) بر توسعه ریزخوشه‌ها تمرکز داشته‌اند. از نظر روشی، پژوهش حاضر با هدف تولید یک نظریه اساسی و جامع از طریق گرند تئوری، رویکردی متفاوت از پژوهش‌های مذکور که عمدتاً بر مدل‌سازی، اولویت‌بندی، آینده‌نگاری، بررسی عوامل مؤثر، مطالعات موردی یا روش‌های کمی و کیفی متنوع متمرکز بوده‌اند، اتخاذ نموده است. از نظر محتوایی نیز، این پژوهش با بررسی کلیه شاخص‌های مرتبط، در پی ارائه یک تصویر نظری جامع از گردشگری اسب است، در حالی که پژوهش‌های پیشین بر جنبه‌های خاصی از این حوزه تمرکز کرده‌اند. لذا، شکاف پژوهشی اصلی، فقدان یک نظریه جامع مبتنی بر دیدگاه کارشناسان با استفاده از روش گرند تئوری است که پژوهش حاضر با هدف پر کردن این خلاء و ارائه یک چارچوب نظری عمیق برای درک ساختار و عوامل مؤثر بر گردشگری اسب انجام می‌گیرد.

منطقه مورد مطالعه

خوزستان، با وسعتی بالغ بر ۶۴ هزار و ۲۳۶ کیلومترمربع، در جنوب غربی ایران و بین مختصات جغرافیایی ۲۹ درجه و ۵۸ دقیقه تا ۳۳ درجه و ۴ دقیقه عرض شمالی و ۴۷ درجه و ۴۱ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۳۹ دقیقه طول شرقی قرار دارد. این استان از شمال به لرستان و از شمال شرقی به استان اصفهان، از شمال غرب‌بوز به استان ایلام، از شرق و جنوب شرقی به استان‌های چهارمحال و بختیاری و کهگیلویه و بویر احمد، از جنوب به خلیج فارس و از غرب به کشور عراق محدود می‌شود؛ و دارای ۱۶ شهرستان و ۲۹ شهر می‌باشد و طبق آخرین سرشماری جمعیت این استان ۴۷۱۰۵۰۹ نفر است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). موقعیت محدوده موردنظر در شکل (۳) نشان داده شده است.

^۱. Sigurðardóttir & Steinthorsson

شکل ۳. محدوده مورد مطالعه؛ ترسیم: نگارندگان

روش‌شناسی پژوهش

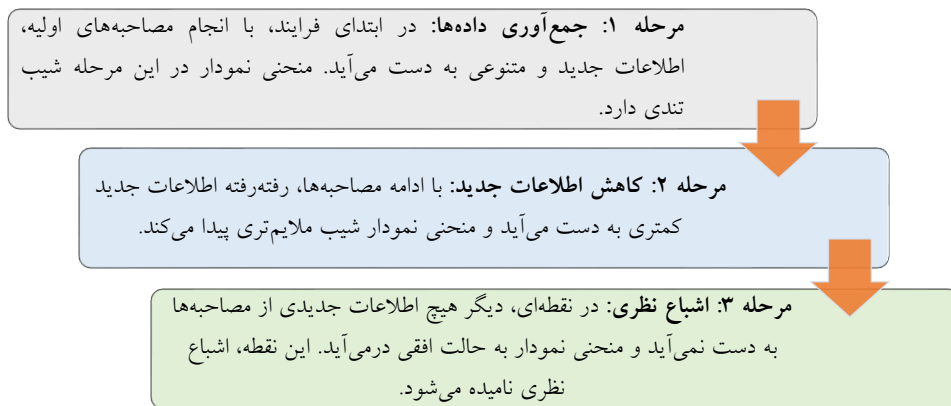
پژوهش حاضر با هدف تدوین مدلی برای توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان، با رویکردی کیفی انجام شده است. در این راستا، ابتدا با بررسی دقیق مبانی نظری و پیشینه پژوهشی مرتبط، مفاهیم کلیدی مرتبط با گردشگری اسب شناسایی و به کار گرفته شد. سپس، از طریق مصاحبه‌های عمیق و پرسش‌های باز با ۱۵ نفر از اساتید و خبرگان حوزه گردشگری اسب، که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده بودند، داده‌های جامعی در خصوص گردشگری اسب، به ویژه با تمرکز بر فعالیت‌های ورزشی اسب‌دوانی، جمع‌آوری گردید. در نهایت، با بهره‌گیری از روش نظریه برخاسته از داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها طی فرآیند کدگذاری باز و محوری، تحلیل و دسته‌بندی شدند و مدلی جامع برای توسعه گردشگری اسب با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی اسب‌دوانی در استان خوزستان ارائه گردید. این تعداد نمونه و ویژگی‌های این افراد در جدول شماره (۱) آمده است.

جدول (۱). مشخصات مصاحبه‌شوندگان

تعداد	تحصیلات	مصاحبه‌شوندگان
۳	دکتری و فوق‌دکتری	اساتید و خبرگان گردشگری
۳	کارشناسی و کارشناسی ارشد بالاتر	افراد متخصص در ادارات ورزش و جوانان
۲	کارشناسی و کارشناسی ارشد بالاتر	کارشناسان اداره میراث فرهنگی و گردشگری
۷	کارشناسی و کارشناسی ارشد بالاتر	افراد فعال در ورزش‌های اسب‌دوانی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

در این پژوهش، روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند و زنجیره‌ای انجام شد. ابتدا، با توجه به اهداف پژوهش و شناخت محقق، با تعدادی از خبرگان که دارای دانش و تجربه کافی در زمینه گردشگری اسب بودند، مصاحبه‌های اولیه صورت گرفت. سپس، این خبرگان، افراد متخصص دیگری را معرفی کردند که به تکمیل نمونه‌گیری کمک کردند. در بخش مصاحبه، پنج پرسش اصلی مطرح شد: ضرورت‌ها و چالش‌های گردشگری اسب از دیدگاه شما چیست؟ موانع توسعه گردشگری اسب در استان کدامند؟ چه بستری برای توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان لازم است؟ راهکارهای توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان کدامند؟ پیامدهای گردشگری اسب در استان خوزستان چه خواهد بود؟ با توجه به ماهیت اکتشافی و توصیفی مصاحبه و محدودیت‌های زمانی و منابع، حجم نمونه بین ۱۵ تا ۲۰ نفر در نظر گرفته شد. در مصاحبه یازدهم، تکرار داده‌ها مشاهده شد و در مصاحبه هجدهم، اشباع نظری حاصل شد. با این حال، به منظور اطمینان از اعتبار داده‌ها، مصاحبه‌ها تا نفر بیستم ادامه یافت. فرآیند رسیدن به اشباع نظری در شکل (۴) نمایش داده شده است.

شکل (۴). فرایند انجام پژوهش

در این پژوهش، با اتکا به رویکرد سیستماتیک کوربین و استراوس (۲۰۰۸)، داده‌ها در دو مرحله‌ی کلیدی تحلیل شدند. ابتدا، در مرحله‌ی کدگذاری باز، مفاهیم اولیه از دل داده‌ها استخراج و در قالب مقوله‌های مشخص دسته‌بندی شدند. سپس، در مرحله‌ی کدگذاری محوری، این مفاهیم حول محور پدیده‌ی مورد بررسی، یعنی گردشگری اسب در استان خوزستان، سازماندهی و به مؤلفه‌های اصلی پژوهش تبدیل شدند. در نهایت، با انجام کدگذاری انتخابی، طبقات محوری شامل شرایط، استراتژی و پیامدها تعیین و مدل نهایی پژوهش تدوین گردید. برای اطمینان از اعتبار و پایایی نتایج، مجموعه‌ای از اقدامات دقیق صورت گرفت. یافته‌های پژوهش به مشارکت‌کنندگان ارائه و نظرات آن‌ها اعمال شد. همچنین، پژوهش توسط اساتید متخصص مورد بازبینی و اصلاح قرار گرفت. علاوه بر این، تمامی داده‌های خام، کدها، مقوله‌ها و فرآیند تصمیم‌گیری پژوهش در اختیار اساتید و متخصصان قرار گرفت تا مورد حسابرسی دقیق قرار گیرد. این اقدامات، اعتبار و پایایی نتایج پژوهش را تضمین کرد. برای ارزیابی پایایی کدگذاری، از روش بازآزمون استفاده شد. به این ترتیب که نمونه‌ای از مصاحبه‌ها در دو نوبت با فاصله زمانی مشخص کدگذاری شدند و سپس کدهای استخراج‌شده در هر دو نوبت با یکدیگر مقایسه گردید تا میزان ثبات و سازگاری کدگذاری پژوهشگر سنجیده شود.

یافته‌های پژوهش

در راستای تحلیل عمیق داده‌های کیفی و استخراج یافته‌های معتبر، این پژوهش از فرآیند کدگذاری سیستماتیک و چندمرحله‌ای بهره برده است. ابتدا، با تکیه بر مقولات استخراج شده از مطالعه مقدماتی مبانی نظری، کدگذاری باز صورت گرفت تا مفاهیم اولیه از دل داده‌ها آشکار شوند. سپس، در مرحله کدگذاری محوری، روابط بین این مفاهیم شناسایی و دسته‌بندی شدند تا ساختار منسجم‌تری از داده‌ها ایجاد شود. در نهایت، کدگذاری انتخابی به منظور ادغام و سازماندهی مفاهیم کلیدی و دستیابی به یک چارچوب نظری جامع به کار گرفته شد. این رویکرد دقیق و چندلایه، امکان استخراج یافته‌هایی غنی و معنادار از داده‌های کیفی را فراهم ساخت.

کدگذاری باز

در راستای دستیابی به درکی عمیق و جامع از داده‌های کیفی، پژوهشگر با اتخاذ رویکردی نظام مند و دقیق، به مرحله کدگذاری باز مبادرت ورزید. پس از بررسی و تحلیل موشکافانه تمامی مصاحبه‌های انجام شده، و با هدف استخراج نکات کلیدی و محورهای مورد تاکید مصاحبه‌شوندگان، کدهای باز اولیه شناسایی شدند. در این مرحله، تمرکز اصلی بر حفظ اصالت و غنای داده‌ها و پرهیز از اعمال پیش فرض‌های ذهنی بود. سپس، با انجام فرآیند پالایش و حذف موارد مشابه و تکراری، محقق توانست ۱۴۴ مفهوم متمایز و

معنادار را در جدول شماره (۲) ارائه نماید. این مفاهیم، به منزله سنگ بنای تحلیل های بعدی، زمینه را برای دستیابی به یافته های غنی و معتبر فراهم ساختند.

جدول (۲). مفاهیم تولید شده در مرحله کدگذاری باز نظریه داده بنیاد

تعداد	نشانهگر	کدهای باز
۳	M1,M8,M3	استفاده از برنامه استراتژیک برای توسعه گردشگری در ورزش اسبدوانی
۵	M1,M8,M3,M12,M14	آگاهی از دستورالعمل ها و استراتژی ها
۳	M1,M8,M13	داشتن افق بلند نسبت به موضوع گسترش گردشگری اسب در استان
۳	M11,M8,M4	تدوین برنامه‌های درازمدت در زمینه توسعه ورزش اسب‌سواری
۷	M4,M9,M11,M2,M3,M12,M14	وجود نیروی انسانی متخصص در بخش توسعه گردشگری ورزش اسبدوانی
۳	M3,M11,M15	توجه مدیران به جاذبه‌های استانی برای جذب گردشگران اسب
۳	M15,M11,M3	وجود کارشناسان آگاه در جاذبه‌های گردشگری جهت ارائه اطلاعات صحیح به گردشگران
۴	M15,M11,M8,M6	بهره از افراد محلی در زمینه ارائه خدمات
۳	M3,M11,M15	همکاری و هماهنگی بین ارگان‌های مختلف در گردشگری ورزشی و هیئت‌های اسبدوانی
۷	M3,M7,M13,M11,M4,M6,M9,M12	مشارکت همه سازمان های ذی نقش در اتخاذ تصمیمات
۳		همکاری بین ذی‌نفعان داخلی و خارجی گردشگری اسب در استان خوزستان
۴	M12,M2,M4 M8,M14,M4,M6	همکاری با مراکز آموزشی جها ارتقای مستمر حوزه گردشگری اسب
۳	M15,M11,M3	سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی در زمینه گردشگری اسب
۴	M15,M11,M8,M6 M12,M2 M11,M3	سرمایه گذاری همه سازمان های بهره مند در توسعه این صنعت
۴		تخصیص بخشی از بودجه دولتی برای توسعه گردشگری اسب در استان
۳	M3,M11,M15	حمایت مالی دولت از طریق جذب حامیان مالی و توجه به داد و ستد به منظور بهتر شدن وضعیت
۴	M3,M7,M13,M11	گردشگری ورزشی به خصوص در زمینه اسب
۴		تجهیزات و خدمات مالی ورزش سوارکاری
۳	M4,M6,M9,M12	کمک مالی دولت به منظور بهتر شدن وضعیت گردشگری ورزشی
۳	M1,M8,M13	ارائه تسهیلات و اتخاذ سیاست‌های تشویقی دولت در جذب سرمایه‌گذاران و کارآفرینان در زمینه گردشگری اسب
۳	M13,M1,M5	ارائه تجهیزات و خدمات مالی برای توسعه رشته سوارکاری
۳	M3,M5,M12	افزایش تعاملات سیاسی در گردشگری از طریق جوامع مختلف
۵	M15,M12, M13,M7,M3	حمایت قانونی از اسب سواری
۴	M3,M14,M12,M11	بهره از مطالعات گردشگری اسب در دیگر کشورها
۳	M1,M8,M13	حمایت از برگزاری رویدادها و جشنواره های بین‌المللی اسب
۳	M3,M15,M2	برگزاری تورهای بین المللی اسب دوانی
۳	M7,M9,M6	ایجاد هیئت‌های ورزشی و فعال‌سازی انجمن‌های تخصصی ورزش اسب سواری
۵	M3,M15,M4,M8,M1	توسعه تصویر و برند گردشگری اسب در استان خوزستان
۶	2	کنترل دولت بر فعالیت‌های گردشگری اسب
		نظارت هیئت بر فعالیت های گردشگرانه

۶		کنترل مداوم کارشناسان بر ارائه خدمات
۴	M3,M11,M12,M1,M2,M14	بازدید مداوم از باشگاه های اسب سواری
۳	M3,M1,M15,M10,M12,M14 M7,M3,M10,M12 M3,M9,M12	
۴	M15, M2,M9,M17	وجود امکانات تفریحی و ورزشی لازم برای حفظ گردشگران در استان خوزستان
۳	M1,M15,M1	یکپارچی و سازگاری کاربری ها در مکان به منظور جذب گردشگران ورزشی به خصوص گردشگران اسب
۳		
۴	M10,M2,M13	وجود تأسیسات اقامتی برای اقامت گردشگران در کنار مجموعه اسب دوانی
۶		وجود کمپها و مراکز اسکان صحرایی برای اقامت گردشگران در کنار مجموعه اسب دوانی
۴	M9, M3,M1,M11	وجود هتل ها، خوابگاه ها و مراکز اقامتی مجهز در منطقه گردشگری
۳	M2,M6,M12,M3,M7,M1	استقرار امکانات بهداشتی از قبیل دستشویی، حمام و ... در منطقه گردشگری
۶		ارائه تأسیسات و خدمات رفاهی به گردشگران در مجموعه اسب دوانی در استان خوزستان
۴	M15, M2,M9,M7	وجود فروشگاه های خرید عمومی و خرید تجهیزات تخصصی گردشگری اسب
۳	M1,M15,M1	وجود امکانات رفاهی از قبیل رستوران، کافی شاپ، اغذیه فروشی و ... در منطقه گردشگری
۳		بهبود در سیستم حمل و نقل در استان خوزستان
۳	M4,M8,M14,M7,M15,M12	خیلی دور نبودن از فضای شهری
۳		مکان یابی اصولی و انتخاب مکانی با قابلیت توسعه در آینده
۳		شبکه آب، برق، تلفن و خدمات پایه در مناطق گردشگری
۳	M3,M7,M12,M15	ارائه امکانات زیرساختی به باشگاه ها
۳	M3,M9,M12	انتخاب مکان های مناسب به منظور طراحی سایت های گردشگری ماجراجویانه
۳	M11,M8,M6	کنترل فضاهای گردشگری و باشگاه ها توسط پرسنل امنیتی
۴	M4,M15,M12,M2,M13,M1	نظارت بر عملکرد افراد در مناطق گردشگری
۳	M3,M15,M12	ایمنی جاده ها و مسیرهای دسترسی به مناطق گردشگری
۴	M13,M6,M14 M11,M15,M12 M3,M7,M3,M15 M12,M8,M15 M13,M6,M2,M3,	فراهم نمودن امکانات و تجهیزات استاندارد و ایمن
۴	M13,M13,M8,M16 M15,	دانش و فناوری لازم از لحاظ علمی در حوزه گردشگری اسب در استان خوزستان
۶	M2,M9,M3,M13,M12	نوآوری و فرصت سازی در رشته اسب سواری
۸	M1,M3,M6,M14,M11,M3,M15,M12 M14,M8,M14	وجود و بهره از تکنولوژی روز به منظور گرایش جوانان به حرفه چاپک سواری
۳		بهره بردن تکنولوژی در برگزاری مسابقات اسب دوانی
۷	M11,M3,M15,M12,M3,M15,M17	استفاده از تکنولوژی های روز در گردشگری اسب و تجهیزات اسب سواری
۳	M14,M8,M14	وجود زیر ساخت های لازم به منظور گرایش جوانان به حرفه اسب سواری
۴	M17,M3,M15,M12	طراحی و تجهیز سایت های تخصصی اسب دوانی
۳	M16,M8,M13	برگزار تورهای آموزشی حوزه اسب
۴	M3,M15,M12,M5	طراحی فضاهای تفریحی تخصصی اسب دوانی جهت پر کردن اوقات فراغت فعال شهروندان
		راه اندازی باشگاه های ورزشی تخصصی در رشته اسب سواری
۶		افزایش تدارک دهنده گان و آژانس های مسافرتی در زمینه گردشگری اسب

۶	M1,M6,M9, M3,M15,M12	فاصله جاذبه‌ها به شبکه‌های ارتباطی سریع جهت جذب گردشگران اسب
۳	M15,M12,M3,M12, M7,M14	تأسیسات اقامتی برای گردشگران
۵	M3,M15,M12 M3,M6,M14, M11,M13	
۳	M6,M8,M13	ایجاد فرصت‌های شغلی
۴	M3,M15,M12,M5 M1,M6,M9,	حمایت از بخش خصوصی جهت توسعه اشتغال در رشته اسب سواری
۶	M3,M15,M12	حمایت از تولیدکنندگان داخلی در زمینه تولید تجهیزات اسب سواری
۶	M15,M12,M3,M12, M17,M14	حمایت از طرح‌های خلاقانه در زمینه گردشگری اسب و رشته اسب سواری بهره جستن از توان افراد خلاق و کارآفرین در ارائه موارد خلاقانه در توسعه این رشته
۳	M3,M15,M12	حمایت از بخش خصوصی جهت توسعه اشتغال در گردشگری اسب
۵	M3,M9,M17,M8,M1 5	ارزان بودن امکانات و تجهیزات و تدارک تورهای ارزان قیمت ورزش اسب سواری
۵	M3,M9,M17,M8,M1 5	ایجاد درآمدزایی بیشتر از طریق احداث هتل، رستوران و مکان‌های تفریحی
۴	M1,M2,M3,M15,M1 2 M1,M12,M3,M15,M 2 M14,M5,M12,M15	افزایش رفاه اقتصادی از طریق تبلیغات مناسب
۳	M11,M8,M16	جذب سرمایه‌های خارجی در استان خوزستان
۳	M3,M15,M12 M1,M2,M3,M15,M1 2,M9	اتخاذ سیاست‌ها و انجام فعالیت‌های بازاریابی مناسب همچون جذب اسپانسر در زمینه گردشگری اسب توسعه تصویر گردشگری اسب و اسب دوانی در استان خوزستان
۶	M3,M15,M12	ایجاد برند گردشگری اسب در استان خوزستان
۵	M1,M2, M3,M15,M12	مدیریت مناسب در مواقع بحرانی و خطر و شرایط دشوار
۴	M3,M10,M8,M11	پیش آگاهی از ایمنی و امنیت مناطق گردشگری
۳	M9,M8,M5	مقررات و قوانین تسهیل‌کننده مدیران در زمینه توسعه باشگاه‌های اسب سواری و سایت‌های گردشگری اتخاذ سیاست‌های لازم جهت جذب و حفظ کارآفرینان در صنعت گردشگری اسب
۶	M3,M15,M12, M9,M8,M5	ایجاد هیئت‌های ورزشی و فعال‌سازی انجمن‌های تخصصی ورزش اسب سواری
۴	M1,M2, M3,M12 M13,M10,M8,M11 M9,M8,M5	خدمات پزشکی راحت و در دسترس به مشتریان
۴	M9,M8,M5	استقرار مراکز بهداشتی و درمانی در مناطق
۳	M3,M15,M12, M9,M8,M5	ارائه خدمات مناسب بیمه‌ای به ورزشکاران شرکت‌کنندگان در رشته اسب سواری وجود مراکز خدمات درمانی و بهداشتی در اماکن گردشگری و ارائه خدمات بیمه و امداد پزشکی به گردشگران
۳	M3,M15,M12	ارائه خدمات مناسب بیمه‌ای به افراد حاضر در باشگاه‌ها اسب سواری به صورت آزاد
۵	M9,M8,M15,M5,M1 2	استعداد مناطق کوهستانی و کوهپایه‌ای استان برای توسعه گردشگری اسب در این استان
۶	M3,M15,M12, M9,M8,M5	ظرفیت مناطق بیابانی، جلگه و دشت‌های استان برای توسعه گردشگری اسب الزام توجه به محیط زیست و بوم و اکولوژی منطقه و ساخت فضاهای مناسب سوارکاری
۴	M14, M3,M15,M12	کاربرد منابع انرژی طبیعی خصوصاً نورخورشید در سایت‌های گردشگری اسب استفاده از انرژی تجدید پذیر در باشگاه‌های سوارکاری

	M16,M8,M6 M7,M3,M15,M12	
۳	M14,M15,M6	بهبود در مدیریت محیط زیست
۶	M3,M14,M12, M9,M10,M7	کاهش زباله در محیط طبیعی
۶	M3,M11,M12, M13,M8,M6	توجه به زیبا سازی محیطی مناطق گردشگری اسب
۵		استفاده ترکیب رنگی متنوع و آب نماها در مناطق رفاهی گردشگری
۳	M2,M7,M3,M15,M1 2	اثر شرایط آب و هوایی مساعد خوزستان در فصول پاییز و زمستان بر فعالیت‌های ورزشی در حیظه سواری
	M4,M15,M12	
۵	M9,M14,M12, M13,M8	اثر مشکلات و حوادث طبیعی از قبیل ریزگردها، سیلاب و ... بر فعالیت‌های ورزشی در این رشته مجاورت و قرارگیری برخی مناطق مناسب گردشگری اسب با مناطق آلوده به مین و مواد انفجاری به جای مانده از زمان جنگ تحمیلی
۵	M10,M13,M14, M13 ,M6	آلودگی‌های محیطی در استان خوزستان
۶	M3,M11,M12, M13,M8,M6	آلودگی‌های ناشی از پسماندهای ناشی از صنایع نفت و گاز بر محیط طبیعی استان
۶		تأثیر شرایط نامساعد اقلیمی خوزستان در فصول گرم (دما و شرجی بالا) بر فعالیت‌های ورزشی
	M2,M12,M13, M1,M5,M7	آسایش اقلیمی برای مسابقات اسب دوانی و تماشای اسب
۳	M16,M4,M3	حفظ و زنده نگهداشتن سنت‌های دیرینه و ملی
۳	M3,M15,M12	حفظ و درک فرهنگ‌های بومی
۵	M3,M15,M12,M15, M7	ارتقای ظرفیت فرهنگی پذیرش گردشگر در حوزه سواری
۴	M3,M15,M12 M3	انتقال ارزش‌های فرهنگی
۶		غنی‌سازی تجارت‌های فرهنگی در بین افراد جامعه
	M15,M8,M7, M2,M12,M4	
۶	M1,M2,M5,M12,M7, M4	ارتقا و بهبود سطح تسهیلات فراغتی
۳	M3,M15,M12	ارائه برنامه‌های مناسب پرکردن زمان اوقات فراغت
۵	M1,M13,M3,M15,M 12	شناخت نیازهای انگیزشی شرکت کنندگان و مشتریان باشگاه‌های اسب سواری و مناطق گردشگری
۳		رهایی و فرار از فشار زندگی هنگام حضور در این مناطق
۴	M3,M15,M12	بدست آوردن شور و نشاط
۳		کسب تجربیات جدید
	M3,M15,M12,M16 M12 M3,M15	
۵	M12,M12,M4,M9,M3	اجرای برنامه‌های آموزشی برای همه کارکنان و مجریان گردشگری اسب
۳		آموزش افراد محلی در زمینه ارائه خدمات در حوزه گردشگری و باشگاه داری مختص اسب
۶	M3,M15,M12	ایجاد مراکز آموزشی مناسب شرکت کنندگان علاقه مند به سواری
۴	M15,M12,	برگزاری دوره‌های تخصصی و ویژه مربیگری اسب سواری
۳	M11,M3,M15,M12	برگزاری دوره تخصصی تربیت پرسنل حوزه گردشگری اسب
۳	M3,M15,M12, M15 M12, M11,M3 M3,M15,M11	تربیت مدیر به طور تخصصی در زمینه باشگاه سواری

۴	M11,M3,M15,M16	آگاهی‌بخشی نسبت به ماهیت فرهنگی گردشگری اسب و داشتن باشگاه سوارکاری
۵	M13,M6, M3,M15,M17	اجرای برنامه های شاد و مفرح توسط گروه های فرهنگی و قومیتی در مناطق گردشگری تعدیل و سازگاری با تعصبات مذهبی و فرهنگی
۳	M3,M15,M12	بهره‌گیری از توانمندی رسانه‌ای در معرفی و گسترش گردشگری اسب
۷	M11,M4,M12,M16, M3,M15,M12	بهره‌گیری از تابلوهای شهری، نصب بیلبوردها، تبلیغات و ... برای جذب مردم نسبت به سوارکاری
۳	M13,M8,M10	اتخاذ برنامه‌های تبلیغاتی و ترویجی در زمینه فعالیت‌های ورزشی اسبدوانی
۳		استقرار مرکز اطلاع‌رسانی مناسب در مناطق گردشگری
۷	M1,M8,M14	افزایش یافتن تبادلات مناسب فرهنگی در مناطق گردشگری
۴	M3,M15,M12 ,M13,	حفظ و توسعه سنت دیرینه اسب سواری
۵	M3,M15,M11	اجرای برنامه های شاد و مفرح توسط گردشگران
۳	M13, M3,M15,M11 M3,M15,M12, M3,M15 M3,M15,M12	
۴	M5,M11,M9,M12	استفاده از ظرفیت منطقه آزاد تجاری اروند در جذب گردشگر در این رشته
۳	M3,M15,M12	امکان برگزاری رویداد و مسابقات ورزشی در این رشته
۴	M6,M7,M15,M12	هم مرز بودن با کشور عراق در جذب گردشگر
۴	M8,M11,M14	افزایش جذب گردشگران اسب
۳	M9,M12,M13	گسترش روابط اجتماعی و دوست یابی در بین گردشگران
۳	M6,M7,M15,M12 M4,M16,M15	لذت بردن از جاذبه های گردشگری اسب
۴		آشنایی با افراد جدید در مناطق گردشگری
۳	M12,M12,M4	رشد شاخص‌های اقتصادی و افزایش درآمد سرانه در مناطق هدف گردشگری
۴	M8,M14,M4,M6 M15,M1,M3	رشد رفاه عمومی در مناطق گردشگری اسب
۳	M13,M13,M8,M6	درآکدزایی برای دولت
۴	M15, M2,M9,M3,M13,M12	بالارفتن اشتغال و کاهش نرخ بیکاری در مناطق هدف گردشگری و باشگاه های سوارکاری
۶	M1,M3,M6,M14, M11	افزایش یافتن تعداد باشگاه های اسب سواری در سطح استان

در مرحله اول تلاش بر این بوده است نکات کلیدی و مورد تأکید مصاحبه‌شوندگان استخراج شود که در نهایت محقق، پس از حذف موارد مشابه به ۱۴۱ مفهوم در جدول رسید.

در مرحله کدگذاری مفهومی، مقوله‌های عمده بر اساس ابعاد دسته‌بندی شد. در این مرحله مفاهیم تولید شده به صورت منطقی و تحلیلی به دنبال هم فهرست‌وار آورده شده است. کدهای بدست آمده در مرحله اول در قالب ۵۵ مفهوم انتزاعی‌تر کدگذاری شدند. این موارد به همراه هرکدام از مفاهیم و ریزمفاهیم مرتبط در جدول (۳) به نمایش در آمدند.

جدول (۳) - نحوه شکل‌گیری مفاهیم به دست آمده از نظریه داده بنیاد

مقولات اصلی	مفاهیم	کدهای باز
برنامه	برنامه	استفاده از برنامه استراتژیک برای توسعه گردشگری در ورزش اسبدوانی
ریزی جامع و	استراتژیک	آگاهی از دستورالعمل ها و استراتژی ها
استراتژیک	تدوین برنامه	داشتن افق بلند نسبت به موضوع گسترش گردشگری اسب در استان
		تدوین برنامه‌های درازمدت در زمینه توسعه ورزش اسب سواری
		وجود نیروی انسانی متخصص در بخش توسعه گردشگری ورزش اسبدوانی

منابع انسانی	نیروی متخصص	توجه مدیران به جاذبه‌های استانی برای جذب گردشگران اسب
	استفاده از افراد مطلع	وجود کارشناسان آگاه در جاذبه‌های گردشگری جهت ارائه اطلاعات صحیح به گردشگران بهره از افراد محلی در زمینه ارائه خدمات
مشارکت سازمان‌های ذینفع و ذی‌نقش	همکاری بین سازمانی	همکاری و هماهنگی بین ارگان‌های مختلف در گردشگری ورزشی و هیئت‌های اسب‌دوانی مشارکت همه سازمان‌های ذی‌نقش در اتخاذ تصمیمات
	همکاری سازمان‌های ذینفع	همکاری بین ذی‌نفعان داخلی و خارجی گردشگری اسب در استان خوزستان همکاری با مراکز آموزشی جهت ارتقای مستمر حوزه گردشگری اسب
عوامل اقتصادی	سرمایه‌گذاری ذینفعان	سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی در زمینه گردشگری اسب سرمایه‌گذاری همه سازمان‌های بهره‌مند در توسعه این صنعت
	بازاریابی	تخصیص بخشی از بودجه دولتی برای تویعه گردشگری اسب در استان اتخاذ سیاست‌ها و انجام فعالیت‌های بازاریابی مناسب همچون جذب اسپانسر در زمینه گردشگری اسب تجهیزات و خدمات مالی ورزش سوارکاری
عوامل مالی دولتی	حمایت مالی بخش دولتی	حمایت مالی دولت از طریق جذب حامیان مالی و توجه به داد و ستد به منظور بهتر شدن وضعیت گردشگری ورزشی به خصوص در زمینه اسب کمک مالی دولت به منظور بهتر شدن وضعیت گردشگری ورزشی
	ارائه سیاست‌های تشویقی	ارائه تسهیلات و اتخاذ سیاست‌های تشویقی دولت در جذب سرمایه‌گذاران و کارآفرینان در زمینه گردشگری اسب ارائه تجهیزات و خدمات مالی برای توسعه رشته سوارکاری
عوامل سیاسی	سیاست تطبیقی	افزایش تعاملات سیاسی در گردشگری از طریق جوامع مختلف حمایت قانونی از اسب سواری بهره از مطالعات گردشگری اسب در دیگر کشورها حمایت از برگزاری رویدادها و جشنواره‌های بین‌المللی اسب برگزاری تورهای بین‌المللی اسب دوانی توسعه تصویر و برند گردشگری اسب در استان خوزستان
	برگزاری رویدادهای بین‌المللی	برگزاری تورهای بین‌المللی اسب دوانی توسعه تصویر و برند گردشگری اسب در استان خوزستان
بررسی و کنترل دولتی	کنترل دولتی	ایجاد هیئت‌های ورزشی و فعال‌سازی انجمن‌های تخصصی ورزش اسب سواری کنترل دولت بر فعالیت‌های گردشگری اسب کنترل مداوم کارشناسان بر ارائه خدمات بازدید مداوم از باشگاه‌های اسب سواری نظارت هیئت بر فعالیت‌های گردشگرانه
	نظارت	نظارت هیئت بر فعالیت‌های گردشگرانه
زیرساخت‌های رفاهی	امکانات تفریحی	وجود امکانات تفریحی و ورزشی لازم برای حفظ گردشگران در استان خوزستان یکپارچگی و سازگاری کاربری‌ها در مکان به منظور جذب گردشگران ورزشی به خصوص گردشگران اسب وجود هتل‌ها، خوابگاه‌ها و مراکز اقامتی مجهز در منطقه گردشگری استقرار امکانات بهداشتی از قبیل دستشویی، حمام و ... در منطقه گردشگری وجود کمپ‌ها و مراکز اسکان صحرایی برای اقامت گردشگران در کنار مجموعه اسب‌دوانی وجود تأسیسات اقامتی برای اقامت گردشگران در کنار مجموعه اسب‌دوانی
	تسهیلات اسکان رفاهیات	وجود امکانات رفاهی از قبیل رستوران، کافی‌شاپ، اغذیه‌فروشی و ... در منطقه گردشگری وجود فروشگاه‌های خرید عمومی و خرید تجهیزات تخصصی گردشگری اسب ارائه تأسیسات و خدمات رفاهی به گردشگران در مجموعه اسب‌دوانی در استان خوزستان مکان‌یابی اصولی و انتخاب مکانی با قابلیت توسعه در آینده
	دسترسی آسان	مکان‌یابی اصولی و انتخاب مکانی با قابلیت توسعه در آینده

زیرساخت- های عمومی		بهبود در سیستم حمل و نقل در استان خوزستان
		خیلی دور نبودن از فضای شهری
		انتخاب مکان‌های مناسب به منظور طراحی سایت‌های گردشگری ماجراجویانه
ایمنی و امنیت	خدمات زیربنایی	ارائه امکانات زیرساختی به باشگاه‌ها شبکه آب، برق، تلفن و خدمات پایه در مناطق گردشگری
	کنترل امنیتی	نظارت بر عملکرد افراد در مناطق گردشگری کنترل فضاهای گردشگری و باشگاه‌ها توسط پرسنل امنیتی
تکنولوژی و فناوری	ایمنی و استاندارد	فراهم نمودن امکانات و تجهیزات استاندارد و ایمن ایمنی جاده‌ها و مسیرهای دسترسی به مناطق گردشگری
	توسعه دانش و فناوری	به روز بودن تکنولوژی در برگزاری مسابقات اسب دوانی استفاده از تکنولوژی‌های روز در گردشگری اسب و تجهیزات اسب سواری
	تکنولوژی	وجود زیرساخت‌های لازم به منظور گرایش جوانان به حرفه اسب سواری طراحی و تجهیز سایت‌های تخصصی اسب دوانی
زیرساخت- های اختصاصی	تجهیزات اختصاصی	طراحی فضاهای تفریحی تخصصی اسب دوانی جهت پر کردن اوقات فراغت فعال شهروندان راه اندازی باشگاه‌های ورزشی تخصصی در رشته اسب سواری
	تسهیلات جذب گردشگر	افزایش تدارک‌دهندگان و آژانس‌های مسافرتی در زمینه گردشگری اسب فاصله جاذبه‌ها به شبکه‌های ارتباطی سریع جهت جذب گردشگران اسب ارزان بودن امکانات و تجهیزات و تدارک تورهای ارزان قیمت ورزش اسب سواری
		برگزار تورهای آموزشی حوزه اسب تأسیسات اقامتی برای گردشگران
توسعه کارآفرینی	فرصت شغلی	ایجاد فرصت‌های شغلی حمایت از بخش خصوصی جهت توسعه اشتغال در رشته اسب سواری
	طرح‌های خلاقانه	حمایت از تولیدکنندگان داخلی در زمینه تولید تجهیزات اسب سواری بهره جستن از توان افراد خلاق و کارآفرین در ارائه موارد خلاقانه در توسعه این رشته
	ایجاد درآمدزایی	افزایش رفاه اقتصادی از طریق تبلیغات مناسب ایجاد درآمدزایی بیشتر از طریق احداث هتل، رستوران و مکان‌های تفریحی
توسعه بازاریابی	جذب سرمایه و اسپانسر	جذب سرمایه‌های خارجی در استان خوزستان اتخاذ سیاست‌ها و انجام فعالیت‌های بازاریابی مناسب همچون جذب اسپانسر در زمینه گردشگری اسب
	ایجاد و توسعه برند	توسعه تصویر گردشگری اسب و اسب دوانی در استان خوزستان ایجاد برند گردشگری اسب در استان خوزستان
عوامل مدیریتی	مدیریت بحران	مدیریت مناسب در مواقع بحرانی و خطر و شرایط دشوار پیش‌آگاهی از ایمنی و امنیت مناطق گردشگری
	اتخاذ تصمیمات به جا	مقررات و قوانین تسهیل‌کننده مدیران در زمینه توسعه باشگاه‌های اسب سواری و سایت‌های گردشگری اتخاذ سیاست‌های لازم جهت جذب و حفظ کارآفرینان در صنعت گردشگری اسب ایجاد هیئت‌های ورزشی و فعال‌سازی انجمن‌های تخصصی ورزش اسب سواری
ملاحظات پزشکی	خدمات بهداشتی	خدمات پزشکی راحت و در دسترس به مشتریان استقرار مراکز بهداشتی و درمانی در مناطق
	خدمات بیمه ای	ارائه خدمات مناسب بیمه‌ای به ورزشکاران شرکت‌کنندگان در رشته اسب سواری وجود مراکز خدمات درمانی و بهداشتی در اماکن گردشگری و ارائه خدمات بیمه و امداد پزشکی به گردشگران
		ارائه خدمات مناسب بیمه‌ای به افراد حاضر در باشگاه‌ها اسب سواری به صورت آزاد

اکوسیستم خاص	ظرفیت مناسب مناطق	استعداد مناطق کوهستانی و کوهپایه‌ای استان برای توسعه گردشگری اسب در این استان
		ظرفیت مناطق بیابانی، جلگه و دشت‌های استان برای توسعه گردشگری اسب
		الزام توجه به محیط زیست و بوم و اکولوژی منطقه و ساخت فضاهای مناسب سوارکاری
توسعه جذابیت و زیبایی محیطی	حفظ محیط زیست	کاربرد منابع انرژی طبیعی خصوصا نورخورشید در سایت‌های گردشگری اسب
		استفاده از انرژی تجدید پذیر در باشگاه های سوارکاری
		بهبود در مدیریت محیط زیست
مشکلات زیست محیطی بومی	شرایط اقلیمی و جوی متفاوت	کاهش زباله در محیط طبیعی
		توجه به زیبا سازی محیطی مناطق گردشگری اسب
		استفاده ترکیب رنگی متنوع و آب نماها در مناطق رفاهی گردشگری
توسعه فرهنگی	پویایی محیط	اثر شرایط آب و هوایی مساعد خوزستان در فصول پاییز و زمستان بر فعالیت‌های ورزشی در حیطة سوارکاری
		تأثیر شرایط نامساعد اقلیمی خوزستان در فصول گرم (دما و شرجی بالا) بر فعالیت‌های ورزشی
		اثر مشکلات و حوادث طبیعی از قبیل ریزگردها، سیلاب و ... بر فعالیت‌های ورزشی در این رشته
توسعه فرهنگی	حفظ آداب و رسوم ملی	مجاورت و قرارگیری برخی مناطق مناسب گردشگری اسب با مناطق آلوده به مین و مواد انفجاری به جای مانده از زمان جنگ تحمیلی
		آلودگی‌های محیطی در استان خوزستان
		آلودگی‌های ناشی از پسماندهای ناشی از صنایع نفت و گاز بر محیط طبیعی استان
توسعه فرهنگی	حفظ و ارتقا فرهنگ و ارزش ها	آسایش اقلیمی برای مسابقات اسب دوانی و تماشای اسب
		حفظ و زنده نگهداشتن سنت‌های دیرینه و ملی
		حفظ و درک فرهنگ‌های بومی
توسعه فرهنگی	حفظ و ارتقا فرهنگ و ارزش ها	ارتقای ظرفیت فرهنگی پذیرش گردشگر در حوزه سوارکاری
		انتقال ارزش‌های فرهنگی
		غنی‌سازی تجارت‌های فرهنگی در بین افراد جامعه
توسعه فرهنگی	توسعه رفاهیات فراغتی	ارتقا و بهبود سطح تسهیلات فراغتی
		ارائه برنامه‌های مناسب پرکردن زمان اوقات فراغت
		شناخت نیازهای انگیزشی شرکت کنندگان و مشتریان باشگاه‌های اسب سواری و مناطق گردشگری
توسعه فرهنگی	توسعه رفاهیات فراغتی	رهایی و فرار از فشار زندگی هنگام حضور در این مناطق
		بدست آوردن شور و نشاط
		کسب تجربیات جدید
توسعه فرهنگی	توسعه رفاهیات فراغتی	اجرای برنامه‌های آموزشی برای همه کارکنان و مجریان گردشگری اسب
		آموزش افراد محلی در زمینه ارائه خدمات در حوزه گردشگری و باشگاه‌داری مختص اسب
		ایجاد مراکز آموزشی مناسب شرکت‌کنندگان علاقه‌مند به سوارکاری
توسعه فرهنگی	توسعه رفاهیات فراغتی	برگزاری دوره‌های تخصصی ویژه مربیگری اسب سواری
		برگزاری دوره تخصصی تربیت پرسنل حوزه گردشگری اسب
		تربیت مدیر به طور تخصصی در زمینه باشگاه سوارکاری
توسعه فرهنگی	توسعه رفاهیات فراغتی	آگاهی‌بخشی نسبت به ماهیت فرهنگی گردشگری اسب و داشتن باشگاه سوارکاری
		اجرای برنامه های شاد و مفرح توسط گروه های فرهنگی و قومیتی در مناطق گردشگری
		تعديل و سازگاری با تعصبات مذهبی و فرهنگی
توسعه فرهنگی	توسعه رفاهیات فراغتی	بهره‌گیری از توانمندی رسانه‌ای در معرفی و گسترش گردشگری اسب
		بهره‌گیری از تابلوهای شهری، نصب بلبوردها، تبلیغات و ... برای جذب مردم نسبت به سوارکاری
		اتخاذ برنامه‌های تبلیغاتی و ترویجی در زمینه فعالیت‌های ورزشی اسب‌دوانی
توسعه فرهنگی	توسعه رفاهیات فراغتی	استقرار مرکز اطلاع‌رسانی مناسب در مناطق گردشگری

افزایش	افزایش یافتن تبادلات مناسب فرهنگی در مناطق گردشگری
تبادلات فرهنگی	حفظ و توسعه سنت دیرینه اسب سواری
	اجرای برنامه های شاد و مفرح توسط گردشگران
کارکرد	استفاده از ظرفیت منطقه آزاد تجاری اروند در جذب گردشگر در این رشته
اجتماعی	امکان برگزاری رویداد و مسابقات ورزشی در این رشته
	هم مرز بودن با کشور عراق در جذب گردشگر
	افزایش جذب گردشگران اسب
	گسترش روابط اجتماعی و دوست یابی در بین گردشگران
منفعت فردی	لذت بردن از جاذبه های گردشگری اسب
	آشنایی با افراد جدید در مناطق گردشگری
توسعه	رشد شاخص های اقتصادی و افزایش درآمد سرانه در مناطق هدف گردشگری
اقتصادی	رشد رفاه عمومی در مناطق گردشگری اسب
	درآمدزایی برای دولت
	بالارفتن اشتغال و کاهش نرخ بیکاری در مناطق هدف گردشگری و باشگاه های سوارکاری
	افزایش یافتن تعداد باشگاه های اسب سواری در سطح استان

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۳

پس از استخراج مفاهیم اولیه در مرحله کدگذاری باز، پژوهشگر به منظور کشف الگوهای عمیق‌تر و ساختار بندی داده‌ها، اقدام به کدگذاری محوری یا ثانویه نمود. در این مرحله، مفاهیم استخراج شده با دقت و ریزبینی مجدداً مورد تحلیل قرار گرفتند تا روابط میان آن‌ها شناسایی و مقوله‌های اصلی شکل گیرند. این فرآیند تحلیلی دقیق، منجر به شناسایی و تبیین ۲۵ مقوله عمده گردید که به عنوان چارچوبی جامع برای درک پدیده مورد مطالعه عمل نمودند. این مقوله‌ها، که حاصل تحلیل عمیق و سازماندهی نظام‌مند داده‌ها هستند، زمینه را برای استخراج یافته‌های معنادار و ارائه تفسیری جامع از موضوع پژوهش فراهم ساختند.

طراحی مدل پارادایمی مناسب برای توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان

در این مدل، راهبردها به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که در طراحی الگوی توسعه گردشگری اسب، واکنش صحیحی به شرایط علی، شرایط مداخله‌ای و زمینه‌ها ارائه شود. در این صورت، پیامدهایی که پس از اجرای استراتژی‌ها (راهبردها و اقدامات) حاصل می‌شود، خروجی استراتژی‌ها (راهبردها و اقدامات) محسوب می‌شود. برای بهبود فرآیند طبقه‌بندی کدها به مقوله‌ها، یک ابزار مقایسه نظری توسط استراوس و کوربین (۱۹۹۸) پیشنهاد شد. بر این اساس، ۱۴۱ کد باز در ۵۵ مفهوم و ۲۵ مقوله طبقه‌بندی شده است. مقوله‌هایی که در مراحل اولیه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند، دیدگاه‌ها، افکار و ایده‌هایی را در ذهن محقق ایجاد کردند که پرسش‌ها و مصاحبه‌های بعدی را به وجود آورد. با انجام این مصاحبه‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها، محقق دیدگاه و درک عمیق‌تری از تجربه مصاحبه‌شوندگان به دست آورد. سپس حرکت رفت و برگشت بین مقوله‌ها و ویژگی‌های شناسایی شده در مرحله اولیه کدگذاری باز انجام شد. مفاهیم جدید شناسایی شده در مصاحبه‌های جدید تا زمانی که مقوله‌ها به اشباع نظری رسیدند به مقولات شناسایی شده اضافه شدند. در کدگذاری باز و محوری، مدل پارادایمی مناسب برای توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان تدوین شد، مدلی که شامل شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و اقدامات و پیامدها است. همانطور که مشاهده می‌کنید، در شکل (۳)، الگوی نظری "توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان" مطابق با ابعاد مدل پارادایمی دیده می‌شود. با توجه به اینکه در مرحله مصاحبه با خبرگان و صاحب‌نظران، سؤالات مصاحبه بر اساس مدل پارادایمی بود، مصاحبه‌شوندگان دیدگاه خود را در خصوص مؤلفه‌های مدل به‌طور خاص بر اساس ۶ بُعد مدل ارائه کردند؛ و با وجود تحلیل‌ها و رفت و برگشت‌هایی که انجام شد، تعدیلات و تغییراتی در پاسخ‌های اولیه این افراد صورت گرفت. بنابراین، خط داستان و معیارهای انتخاب مفاهیم در هر یک از ابعاد مدل مطابق

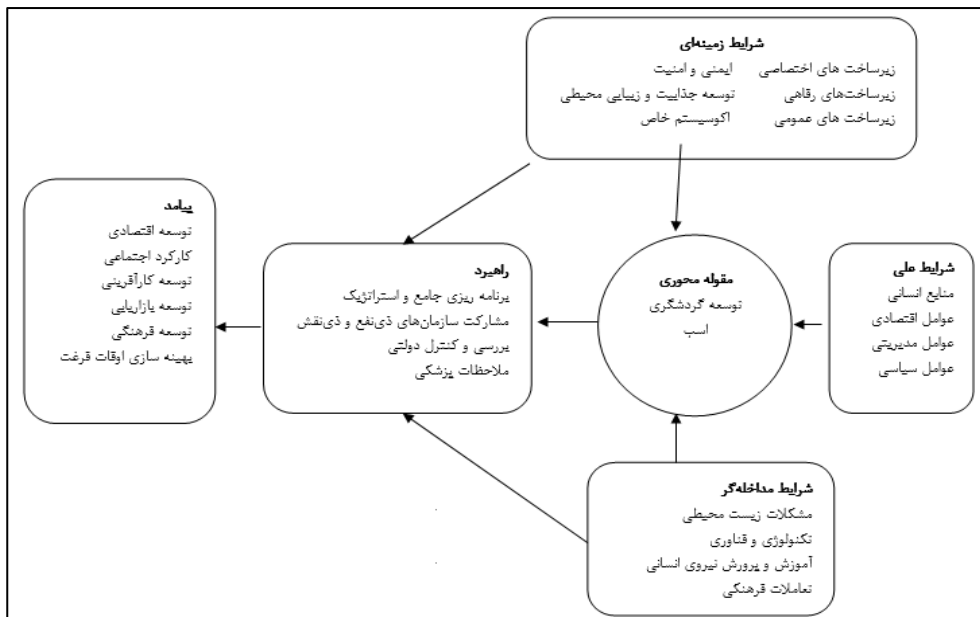
با توضیحات ذیل می‌باشد. در این مدل، شرایط علی، عوامل محرک یا ضروری اثرگذار بر پدیده اصلی (محور) جهت توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان می‌باشد.

شرایط زمینه‌ای، که برای موفقیت بهتر در اجرای این فرآیندها باید در نظر گرفته شوند. این شرایط اثرات مثبت یا منفی خاص و تعیین‌کننده برای اجرای فرآیندها نیستند، بلکه از جمله عواملی هستند که باید در ویژگی‌های فرآیندها و ابزارهای مورد استفاده در نظر گرفته شوند.

برخلاف شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر آن‌هایی هستند که تأثیرات مثبت یا منفی بر توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان دارند و می‌توانند اجرای آن را تسهیل و تسریع کنند یا به‌عنوان یک محدودیت، منجر به اختلال در اجرا شوند. به همین دلیل مفاهیمی در این بُعد از مدل گنجانده شده است که از این نظر با شرایط زمینه‌ای خنثی متفاوت است.

در بُعد پدیده اصلی و محوری، فرآیندهای توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان که موضوع و سوال اصلی این پژوهش بوده است، قرار گرفته، در بُعد راهبردها و اقدامات، عمده اقدامات و فعالیت‌هایی که می‌توانند در اجرای فرآیندهای توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان کمک‌کننده باشند، مورد توجه و در بُعد پیامدها، نتایج و پیامدهای مورد انتظار اعم از ملموس و غیرملموس مورد توجه قرار گرفت.

در نهایت در شکل (۴)، با توجه به مقوله‌های اصلی به دست آمده در این تحقیق و شناسایی هر یک از طبقات شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، مدل مورد نظر، فرآیند/ تعاملات و پیامدهای آن‌ها و ارتباط آن‌ها با یکدیگر، مدل نهایی توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان ارائه شده است.

شکل (۴). مدل پارادایمی توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان

نتیجه‌گیری

گردشگری اسب، به عنوان یک شاخه نوظهور در صنعت گردشگری، با تکیه بر ظرفیت‌های منحصر به فرد اسب‌ها، فرصت‌های بی‌شماری را برای توسعه مناطق مختلف، به ویژه استان خوزستان، فراهم می‌آورد. این نوع گردشگری، با ایجاد تجربه‌هایی متنوع و جذاب، از جمله اسب‌سواری در طبیعت، بازدید از اصطبل‌های پرورش اسب و شرکت در مسابقات اسب‌دوانی، می‌تواند به جذب گردشگران داخلی و خارجی و رونق اقتصادی استان کمک کند. با این حال، توسعه پایدار گردشگری اسب، نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، شناسایی و رفع موانع موجود و بهره‌گیری از ظرفیت‌های بالقوه استان است. در همین راستا پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی

توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان با چارچوب رویکرد کیفی انجام شد. داده‌های تحقیق از روش نمونه‌گیری و از نوع گلوله برفی بر اساس مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختار یافته با ۱۵ نفر از مطلعین آگاه، اساتید دانشگاه، متخصصان و پژوهشگران در حیطه مدیریت ورزشی و گردشگری به عنوان خبرگان انجام و به اشباع نظری رسید. سپس داده‌ها بر اساس نظریه داده بنیاد، و با رویکرد نظام‌مند (استراوس و کوربین) تجزیه و تحلیل شدند و مدل زمینه‌ای طراحی شد. بر همین اساس در پژوهش حاضر با هدف استخراج یافته‌های معنادار و جامع از داده‌های کیفی، پژوهشگر با استفاده از روش کدگذاری نظام‌مند، به تحلیل دقیق مصاحبه‌های انجام شده پرداخت. این فرآیند تحلیلی، منجر به شناسایی و دسته‌بندی ۱۴۴ کد باز در ۵۵ مفهوم و ۲۵ مقوله اصلی گردید. این مقوله‌ها، که حاصل تحلیل عمیق و سازماندهی نظام‌مند داده‌ها هستند، زمینه را برای استخراج یافته‌های معنادار و ارائه تفسیری جامع از موضوع پژوهش فراهم ساختند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان تحت تأثیر مجموعه‌ای پیچیده از عوامل قرار دارد. عوامل علی نظیر منابع انسانی، مسائل اقتصادی، مدیریت و سیاست‌های اجرایی، نقش محوری در پیشبرد یا عقب‌ماندگی این حوزه ایفا می‌کنند. در همین راستا، شرایط زمینه‌ای از جمله زیرساخت‌های اختصاصی، رفاهی و عمومی، امنیت، جذابیت‌های محیطی و اکوسیستم منحصر به فرد، بستری را برای رشد گردشگری اسب فراهم می‌آورند. راهبردهای مؤثر شامل برنامه‌ریزی استراتژیک، مشارکت ذی‌نفعان، نظارت دولتی و ملاحظات پزشکی، مسیر توسعه را ترسیم می‌کنند. با این حال، شرایط مداخله‌گر نظیر مسائل زیست‌محیطی، فناوری، آموزش نیروی انسانی و تعاملات فرهنگی، چالش‌هایی را پیش روی این صنعت قرار می‌دهند. در نهایت، توسعه موفق گردشگری اسب، پیامدهای مثبتی همچون رشد اقتصادی، ارتقای کارکردهای اجتماعی، کارآفرینی، توسعه بازاریابی، غنای فرهنگی و بهینه‌سازی اوقات فراغت را به دنبال خواهد داشت.

یافته‌های این پژوهش، که به بررسی عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان می‌پردازد، هم‌راستایی قابل توجهی با نتایج پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد. به طور مشخص، در زمینه عوامل علی مؤثر، همخوانی با یافته‌های موکه (۲۰۲۴)، خواجوی و همکاران (۱۴۰۳)، چوری و همکاران (۱۴۰۲۸)، کیبان و کوکا (۲۰۲۱) و کبده (۲۰۲۰) وجود دارد. این مطالعات نیز به اهمیت شاخص‌ها و زیرشاخص‌های مرتبط با عوامل علی در توسعه گردشگری اسب تأکید کرده‌اند. همچنین، در بررسی شرایط زمینه‌ای مؤثر، نتایج این پژوهش با یافته‌های خواجوی و همکاران (۱۴۰۳)، غفاری و همکاران (۱۴۰۲) و یانپی و همکاران (۱۳۹۹) همسو است. این پژوهش‌ها نیز به نقش کلیدی شرایط زمینه‌ای در شکل‌دهی و تسهیل گردشگری اسب اشاره دارند. در حوزه عوامل مداخله‌گر مؤثر، هم‌راستایی با یافته‌های عبداللهی و همکاران (۱۴۰۳)، چوری و همکاران (۱۴۰۲) و سیگوردوتیر و اشتاین‌تورسون (۲۰۱۸) مشاهده می‌شود. این مطالعات نیز نشان داده‌اند که عوامل مداخله‌گر می‌توانند تأثیرات قابل توجهی بر توسعه گردشگری اسب داشته باشند. در نهایت، در زمینه راهبردهای مؤثر بر توسعه گردشگری اسب، این پژوهش با یافته‌های خواجوی و همکاران (۱۴۰۲)، تولز و کار (۲۰۲۱) و توملینوویچ و همکاران (۲۰۱۸) هم‌راستا است. این مطالعات نیز بر اهمیت شناسایی و اجرای راهبردهای مناسب برای توسعه پایدار گردشگری اسب تأکید کرده‌اند. این هم‌راستایی قوی میان یافته‌های این پژوهش و پژوهش‌های پیشین، نشان‌دهنده وجود یک اجماع نسبی در مورد عوامل کلیدی مؤثر بر توسعه گردشگری اسب است. این امر می‌تواند به برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران در اتخاذ تصمیمات آگاهانه‌تر و مؤثرتر در این زمینه کمک کند.

پیشنهادها

با توجه به یافته‌های پژوهش مبنی بر تأثیر متقابل عوامل علی، زمینه‌ای، راهبردی و مداخله‌گر بر توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان و پیامدهای مثبت بالقوه آن، سه پیشنهاد کلیدی برای پیشبرد این صنعت در استان ارائه می‌شود:

۱. تدوین و اجرای یک برنامه راهبردی جامع و یکپارچه: با توجه به نقش محوری برنامه‌ریزی استراتژیک، ضروری است یک برنامه بلندمدت با مشارکت تمامی ذی‌نفعان کلیدی (شامل سازمان‌های دولتی مرتبط، فعالان بخش خصوصی، جوامع محلی و کارشناسان) تدوین گردد. این برنامه باید ضمن توجه به نقاط قوت (مانند جذابیت‌های محیطی و اکوسیستم منحصر به فرد)، به رفع نقاط ضعف (مانند کمبود زیرساخت‌های اختصاصی و رفاهی) پرداخته و راهبردهای مشخصی برای توسعه زیرساخت‌ها، آموزش نیروی انسانی

متخصص، جذب سرمایه‌گذاری، بازاریابی مؤثر و تضمین امنیت گردشگران و رفاه اسب‌ها ارائه نماید. همچنین، این برنامه باید ملاحظات پزشکی و بهداشتی اسب‌ها را به طور جدی در نظر بگیرد.

۲. تقویت زیرساخت‌های تخصصی و رفاهی با تأکید بر حفظ محیط زیست: با در نظر گرفتن اهمیت زیرساخت‌های اختصاصی و رفاهی به عنوان شرایط زمینه‌ای توسعه، سرمایه‌گذاری هدفمند در ایجاد و بهبود این زیرساخت‌ها (مانند مسیرهای سوارکاری استاندارد، مراکز اسکان مناسب برای گردشگران و نگهداری اسب‌ها، کلینیک‌های دامپزشکی تخصصی، و امکانات تفریحی جانبی) ضروری است. در این راستا، باید به مسائل زیست‌محیطی به عنوان یک عامل مداخله‌گر توجه ویژه شده و توسعه زیرساخت‌ها به گونه‌ای صورت گیرد که ضمن حفظ اکوسیستم منحصربه‌فرد استان، کمترین آسیب به محیط زیست وارد شود.

۳. ایجاد و تقویت همکاری و تعامل بین ذی‌نفعان و جوامع محلی: با تأکید بر نقش مشارکت ذی‌نفعان به عنوان یک راهبرد مؤثر، بسترسازی برای همکاری نزدیک و مستمر بین سازمان‌های دولتی (مانند میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، جهاد کشاورزی، ورزش و جوانان)، بخش خصوصی (سرمایه‌گذاران، فعالان صنعت اسب)، جوامع محلی و سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه گردشگری و محیط زیست اهمیت دارد. این همکاری می‌تواند منجر به تبادل دانش و تجربه، بهره‌گیری از ظرفیت‌های محلی، ایجاد فرصت‌های شغلی برای جوامع محلی و افزایش حس مالکیت و مسئولیت‌پذیری در قبال توسعه گردشگری اسب گردد.

منابع و مأخذ

احمدی، م؛ نوری خان یوردی، م؛ مصطفایی، ج و شهبازی، ر. (۱۴۰۱). تدوین راهبردهای توسعه گردشگری ورزشی استان اردبیل براساس مدل SWOT و QSPM. مدیریت و توسعه ورزش، ۱۱(۲)، ۱۱۵-۱۴۲.

[Doi: 10.22124/jsmd.2022.6233](https://doi.org/10.22124/jsmd.2022.6233)

بهاران، پ؛ فروغی پور، ح؛ و آقایی، ن. (۱۴۰۰). طراحی مدل توسعه گردشگری ورزشی با تأکید بر عوامل طبیعی (مطالعه موردی: استان لرستان). مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۲۰(۵۱)، ۲۵۵-۲۷۲.

https://fasname.msy.gov.ir/article_433.html?lang=fa

پورجهان، ساره؛ مهاجر، بشری، و کهزادی، سالار. (۱۴۰۱). چارچوب نظریه‌ای برنامه‌ریزی گردشگری خلاق: مرور نظام‌مند. برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، ۱۱(۴۱)، ۱۰۳-۱۲۱.

[Doi: 10.22080/jtpd.2022.22659.3631](https://doi.org/10.22080/jtpd.2022.22659.3631)

چوری، ع؛ رضوی، س.م؛ دوستی، م؛ و فرزانه، ف. (۱۴۰۲). آینده‌نگاری در حوزه صنعت اسب و ورزش سوارکاری با رویکرد سناریو نویسی. نشریه مدیریت ورزشی، ۱۵(۱)، ۷۳-۵۲.

[Doi: 10.22059/jsm.2020.297652.2411](https://doi.org/10.22059/jsm.2020.297652.2411)

خواجوی، م؛ شتاب بوشهری، س.ن؛ سجادیان، م و قزل‌سفلو، ح. (۱۴۰۳). مدل‌سازی موانع توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان. فصلنامه جغرافیا و روابط انسانی، ۷(۱)، ۴۲-۶۳.

[Doi: 10.22034/gahr.2024.450245.2080](https://doi.org/10.22034/gahr.2024.450245.2080)

خواجوی، م؛ شتاب بوشهری، س.ن؛ سجادیان، م و قزل‌سفلو، ح. (۱۴۰۲). شناسایی و اولویت بندی شاخص‌های توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان. فصلنامه علوم جغرافیایی، ۱۹(۴۵)، ۳۸-۶۱.

<https://sanad.iau.ir/Journal/geographic/Article/1107794>

زکی‌نژاد، م. (۱۴۰۰). تاثیر برگزاری بازی‌های بومی محلی بر رونق صنعت گردشگری استان کهگیلویه و بویراحمد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان هرمزگان، مرکز پیام نور قشم.

عباسی، ح؛ و صیدی نژاد، ف. (۱۴۰۲). گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری بر اساس نظریه تبادل اجتماعی، مجله پژوهش‌های معاصر در علوم و تحقیقات، ۵(۴۶)، ۲۱-۷.

<https://www.jocrisar.ir/fa/showart->

[8d050e3b07401fe22ac6d7b5b383bf6c](https://doi.org/10.22050e3b07401fe22ac6d7b5b383bf6c)

عبداللهی، ا؛ رضانی نژاد، ر؛ و نادری نسب، م. (۱۴۰۳). تجاری‌سازی صنعت گردشگری ورزشی ایران: رویکرد کیفی. مدیریت پویا و تحلیل کسب و کار، ۳(۴)، ۲۳-۴۰.

[Doi: 10.22034/dmbaj.2024.2044604.1170](https://doi.org/10.22034/dmbaj.2024.2044604.1170)

غفاری، م؛ شفیع رودپشتی، م؛ چشمی، م؛ و فلاحی، ن. (۱۴۰۲). توسعه مدل سنجش عوامل کشش و رانش در گردشگری اسب‌سواری (مورد مطالعه: شهرستان گنبدکاووس). *برنامه ریزی و توسعه گردشگری*، ۱۲(۴۶)، ۱۱۹-۱۴۳.

[Doi: 10.22080/jtpd.2023.24009.3725](https://doi.org/10.22080/jtpd.2023.24009.3725)

کریمی، ت؛ صفانیا، ع، سرور، و نقشبندی، ص. (۱۴۰۳). طراحی مدل مدیریت یکپارچه صنعت گردشگری ورزشی ایران. *فصلنامه علمی- پژوهشی اطلاعات جغرافیایی « سپهر »*، ۳۳(۱۲۹)، ۷۷-۵۹.

[Doi: 10.22131/sepehr.2023.2005124.2987](https://doi.org/10.22131/sepehr.2023.2005124.2987)

Abbasi, H.; and Seydinejad, F. (2023). Community-based tourism based on social exchange theory, *Journal of Contemporary Research in Sciences and Research*, 5(46), 21-7. <https://www.jocrisar.ir/fa/showart-8d050e3b07401fe22ac6d7b5b383bf6c> (In Persian).

Abdollahi, A., Ramezanezhad, R. and Naderi Nasab, M. (2025). Commercialization of Iran's Sports Tourism Industry: A Qualitative Approach. *Dynamic Management and Business Analysis*, 3(4), 23-40.

[Doi: 10.22034/dmbaj.2024.2044604.1170](https://doi.org/10.22034/dmbaj.2024.2044604.1170) (In Persian).

Ahmadi, M., noori khanyourdi, M., Mostafaei, J. and Shahbazi, R. (2022). Codify strategies for sports tourism development in Ardabil province Based on SWOT and QSPM model. *Sport Management and Development*, 11(2), 115-142. [Doi: 10.22124/jsmd.2022.6233](https://doi.org/10.22124/jsmd.2022.6233) (In Persian).

Baban, M., Jerković, A., Gregić, M., Mijić, P., Bobić, T., Ristić, T., & Bogut, I. (۲۰۲۴)/ Sustainable equestrian tourism in Koprivnica-Križevci County. In ۲nd European Green Conference (EGC Book of Abstracts (pp. ۱۰۸-۱۰۹)/ Osijek: International Association of Environmental Scientists and Professionals (IAESP) <https://www.croris.hr/crosbi/publikacija/prilog-skup/۸۶۲۵۴۸>

Baharan, P., Foroughi Pour, H. and Aghaei, N. (2021). A Model for Sport Tourism Development with Emphasis on Natural Resources (Case Study: Lorestan Province). *Strategic Studies on Youth and Sports*, 20(51), 255-272. https://fasname.msy.gov.ir/article_433.html?lang=fa (In Persian).

Barros, B., Barroco, C., & Antunes, J. (2024). The image of Portugal as a destination for equestrian Tourism. In *International Tourism Congress 2023: Book of extended abstracts* (pp. 50-52). Instituto Politécnico de Bragança Publisher.

Choori, A., Razavi, M. H., Dousti, M. and Farzan, F. (2023). Foresight in the Field of Horse Industry and Equestrian Sports with a Scenario Writing Approach. *Sport Management Journal*, 15(1), 73-52.

[Doi: 10.22059/jsm.2020.297652.2411](https://doi.org/10.22059/jsm.2020.297652.2411) (In Persian).

Cioban, G. L., & Coca, M. (2021). Equestrian Tourism. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, 21(1), 255-260. <https://ideas.repec.org/a/ovi/oviste/vxxiy2021i1p255-260.html>

Fernández Gallardo, J. A., & Hernandez Rojas, R. (2024). Impact of touristic sustainability on satisfaction with touristic services in a world heritage city. The case of the equestrian show in Córdoba (Spain). *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*. <https://doi.org/10.1108/JCHMSD-12-2023-0226>

Ghaffari, M., shafiee roodposhti, M., Cheshmi, M., & Falahi, N. (2023). Developing Measurement Model for Pull and Push Factors in Equestrian Tourism (The Case of Gonbad Kavous city). *Journal of Tourism Planning and Development*, 12(46), 119-143. [Doi: 10.22080/jtpd.2023.24009.3725](https://doi.org/10.22080/jtpd.2023.24009.3725) (In Persian).

Hammer, M.; Bonow, M. and Petersons, M., (2017). The role of horse keeping in transforming peri-urban landscapes: A case study from metropolitan Stockholm, Sweden. *Norsk Geografisk Tidsskrift-Norwegian Journal of Geography*. Vol. 71, No. 3, pp: 146-158. <https://doi.org/10.1080/00291951.2017.1340334>

- Herbold, Valentin. These, Hannes. Philipp. Julian. (2020). the Host Community and Its Role in Sports Tourism—Exploring an Emerging Research Field. *Sustainability*. 12(24): 1-36. <https://doi.org/10.3390/su122410488>
- Jakovinac, M., Caput-Jogunica, R., Ramljak, J. (2013), “Pilot istraživanje o mogućnostima razvoja konjičkog turizma u Hrvatskoj”, *Stočarstvo*, 67(4), 137-145. <https://hrcak.srce.hr/118112>
- Júlia, M. B. D. P. D., & Fodor, Z. (2025). Evaluating Service Quality and Online Presence in Equestrian Tourism: Insights from a Modified Servperf Model. [DOI: 10.24387/CI.SI.2024.2.6](https://doi.org/10.24387/CI.SI.2024.2.6).
- Karimi, T., Safania, A. M., Sarvar, R. and Naghshbandi, S. (2024). Designing an integrated management model of the sports tourism industry in Iran. *Scientific- Research Quarterly of Geographical Data (SEPEHR)*, 33(129), 59-77. [Doi: 10.22131/sepehr.2023.2005124.2987](https://doi.org/10.22131/sepehr.2023.2005124.2987) (In Persian).
- Kebede, A. A. (2020). Horse culture & tourism development: Towards initiating horse tourism in Awi Zone, Northwestern Ethiopia. *Cogent Social Sciences*, 6(1), 1735116. doi.org/10.1080/23311886.2020.1735116
- Khajavi, M., shetabbohshehri, N., Sajjadian, M. and Qazlesflo, H. (2024). Modeling the development of horse tourism development in Khuzestan province. *Geography and Human Relationships*, 7(1), 42-63. [Doi: 10.22034/gahr.2024.450245.2080](https://doi.org/10.22034/gahr.2024.450245.2080) (In Persian).
- Khajavi, M., shetabbohshehri, N., Sajjadian, M. and Qazlesflo, H. (2024). Identification and prioritization of indicators for the development of horse tourism in Khuzestan Province. *Quarterly Journal of Geographical Sciences*, 19(45), 38-61. <https://sanad.iau.ir/Journal/geographic/Article/1107794>(In Persian).
- Mane, S., & Gajmal, N. (2019). Sport-tourism development in kokan and Western Ghats: constraints and possibilities. *Indian Journal of Applied Research*, 9(9).
- Marko, P., Jelena, Đ., & Vanja, V. (2018). Active Event Sport Tourism Experience: The Role of the Natural Environment, Safety, and Security in Event Business Models. *Int. J. Sus. Dev. Plann.* Vol. 13, No. 5 (2018) 758–772. [10.2495/SDP-V13-N5-758-772](https://doi.org/10.2495/SDP-V13-N5-758-772)
- Marvi, R. (2023). Resilience Model of the Supply Chain in the Promotion of Health Tourism Services in Tehran Province. *Dynamic Management and Business Analysis*, 2(1), 26-37. [Doi: 10.61838/dmbaj.2.1.3](https://doi.org/10.61838/dmbaj.2.1.3)
- Mueke, V. (2024). *The Impacts and Sustainability of Equestrian Tourism*. Tourism.1-42.
- Pickel-Chevalier, S. (2021). Tourism and equine heritage in France: the case study of the Cadre noir de Saumur and the Vendée Stud. *Current Issues in Tourism*, 24(1), 117-133. doi.org/10.1080/13683500.2019.1706459
- Pourjahan, S., Mohajer, B., & Kuhzady, S. (2022). Creative Tourism Planning Theory Framework: A Systematic Review. *Journal of Tourism Planning and Development*, 11(41), 103-121. [Doi: 10.22080/jtpd.2022.22659.3631](https://doi.org/10.22080/jtpd.2022.22659.3631) (In Persian).
- Rezapouraghdam, H., Saydam, M. B., Altun, O., Roudi, S., & Nosrati, S. (2025). A contemporary systematic literature review of equestrian tourism: emerging advancements and future insights. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 8(2), 472-492. <https://doi.org/10.1108/JHTI-01-2024-0046>
- Richards, G., & Wilson, J. (2021). Horseback tourism: A review of the literature. *Annals of Tourism Research*, 84, 103030. <https://doi.org/10.1086/382347>
- Rossini, L., Falese, L., Andrade, A., & Federici, D. (2025). Exploring the socio-economic impact of small and medium-sized sports events on participants, tourism and local communities: a systematic review of the literature. *Journal of Sport & Tourism*, 1-24. <https://ideas.repec.org/a/ovi/oviste/vxxiy2021i1p255-260.html>

- Sigurðardóttir, I., & Steinthorsson, R.S. (2018). Development of micro-clusters in tourism: a case of equestrian tourism in northwest Iceland, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 18(3), 261-277. [DOI:10.1080/15022250.2018.1497286](https://doi.org/10.1080/15022250.2018.1497286)
- Tolls, C., & Carr, N. (2020). The role of nature on horse trail rides: tourist experience expectations. *Current Issues in Tourism*, 24(9), 1257–1269. <https://ideas.repec.org/a/taf/rcitxx/v24y2021i9p1257-1269.html>
- Tolls, C., & Carr, N. (2021). Horses on trial rides: Tourist expectations. *Tourism recreation research*, 46(1), 132-136. [DOI:10.1080/02508281.2020.1800201](https://doi.org/10.1080/02508281.2020.1800201)
- Trailović, D. R., & Trailović, R. D. (2022). Possibilities of horse-breeding sustainable development. *ОДРЖИВИ РАЗВОЈ И УПРАВЉАЊЕ ПРИРОДНИМ РЕСУРСИМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ*, 4(4). [DOI: 10.7251/EORU2204377T](https://doi.org/10.7251/EORU2204377T)
- Williams, D., & Parker, P. (2019). The impact of equestrian tourism on local economies: Case study of rural England. *Journal of Rural Studies*, 64, 84-92. [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(18\)31940-8/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(18)31940-8/fulltext)
- Zakinejad, M. (2021) *The impact of holding local indigenous games on the prosperity of the tourism industry in Kohgiluyeh and Boyer Ahmad Province*, Master's thesis, Payam Noor University of Hormozgan Province, Payam Noor Center in Qeshm. (In Persian).